

USHTRIA

Viti i 77-të i botimit Nr. 31 (827886)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 9 gusht 2024

Ministri Vengu: Prioriteti ynë, modernizimi i pajisjeve në funksion të misioneve dhe përparësive kombëtare të FA-së

Ministri Vengu inspekton bazën ajrore të Kuçovës

Dronët “Bayraktar” do të kalojnë së shpejti në funksion monitorues 24 orë në shtatë ditë të javës, si një element mbështetës i rëndësishëm krah autoriteteve vendore në betejën kundër zjarreve.

Ministri i Mbrojtjes Pirro Vengu, shoqëruar edhe nga komandanti i Forcës Ajrore, gjeneral brigade Ferdinand Dima inspektuan bazën ajrore të Kuçovës dhe njësinë e dronëve, e cila tashmë është plotësuar me personel të kualifikuar.

Kjo njësi tashmë ka rritur gatishmërinë edhe pas trajnimit të pilotëve për misionet në kushtet e errësirës.

Dronët UAV janë përdorur prej disa ditësh në operacionet e përbashkëta me forcat e tjera në luftën kundër zjarreve, për një evidentim më të saktë të vatrave. Rezultatet e imazheve të dronëve “Bayraktar” do të jenë kyçe për të mbështetur bashkitë edhe në procesin e evidentimit të dëmeve të krijuara nga zjarret.

Rekord aplikimesh për Akademinë e Forcave të Armatosura, 1114 maturantë në garë për 70 kuota studimi

Interes i lartë i të rinjve për të studiuar në Akademinë e Forcave të Armatosura. Këtë vit është shënuar numër rekord aplikimesh për programet që ofron kjo akademi.

1114 të rinj e të reja kanë aplikuar për të fituar një të drejtë studimi nga 70 kuota të planifikuara për ciklin e parë Bachelor, për këtë vit akademik. Ky është numri më i lartë i aplikimeve krahasuar me tre vitet e mëparshme.

Akademia e Forcave të Armatosura ofron 3 programe në ciklin Bachelor: Teknologji Informacioni, Marrëdhënie ndërkombëtare dhe Shkenca Komunikimi në fushën e mbrojtjes.

Për të gjithë fituesit, përveç një karriere të sigurt, përsosjes së aftësive në një gamë të gjerë profesione ofrohen programe akademike prestigjioze dhe unike në Shqipëri, pagë mujore dinjitoze, akomodim dhe trajtim ushqimor gjatë gjithë periudhës së studimit.

Dronët UAV realizuan trajnimin e fluturimit natën

Për herë të parë, Detashmenti i Avionëve pa Pilot (UAV) zhvilloi fluturime natën, në vijim të arritjeve dhe përvetësimit të Sistemit UAV.

Trajnimi i fluturimit të natës është një komponent kritik i stërvitjes së pilotëve. Ai aftëson pilotët dhe u jep njohuritë e nevojshme për të operuar avionët në mënyrë të sigurt në kushte me dritë të ulët (natën). Fluturimet natën sigurojnë që personeli UAV të jetë i aftë në navigimin dhe kontrollin e UAV-ve në errësirë. Kjo përfshin përdorimin e pajisjeve të shikimit të natës dhe sistemeve të imazhit termik. Pilotët dhe operatorët e ngarkesave u trajnuan për të interpretuar imazhet termike, të cilat janë thelbësore.

Ministri Vengu: Prioriteti ynë, modernizimi i pajisjeve në funksion të misioneve dhe përparësive kombëtare të FA-së

Regjimenti i Këmbëtorisë së Jugut, pjesë e Forcës Tokësore të Forcave të Armatosura, është një nga strukturat që ka një kontribut të rëndësishëm në operacionet e emergjencave civile gjatë këtij viti.

Vetëm gjatë muajit të fundit, 1057 efektivë dhe 85 mjete kanë marrë pjesë në 35 operacione për shuarjen e zjarreve në rajonet e Llogorasë, Vlorës, Pashalimanit, Himarës, Delvinës, Dropullit, Gjirokastrës, Sarandës, Tepelenës, Beratit, Maliqit, Korçës dhe i fundit i kryer dje, në Konispol.

Ministri i Mbrojtjes Pirro Vengu ishte në Poshnje, ku u takua me efektivë të këtij regjimenti, të cilët i falënderoi për punën e palodhur në ndihmë të komunitetit. Gjatë vizitës ministri i Mbrojtjes theksoi vijimin e përpjekjeve për modernizimin e mëtejshëm të Forcave të Armatosura, si një element tejet i rëndësishëm, jo vetëm për përmbushjen e zotimeve në kuadër të sigurisë kolektive të NATO-s, por edhe në funksion të misioneve dhe përparësive kombëtare të Forcave të Armatosura.

Gjatë kësaj vizite në Poshnje, ministri i Mbrojtjes drekoi me efektivët e Regjimentit të Këmbëtorisë së Jugut, të cilët ndanë edhe momente nga përditshmëria e tyre.

Forcat e Armatosura vijojnë angazhimin e tyre për shuarjen e zjarreve

Gjatë ditës së sotme në të gjithë territorin e vendit janë identifikuar 19 vatra zjarri. Sipas Qendrës Kombëtare Operacionale të Emergjencave Civile në Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile, deri më tani janë shuar 8 vatra, disa të tjera janë aktive.

Forcat operacionale po vazhdojnë punën për izolimin përfundimtar të vatrave të zjarreve. Në fshatin Kus, mali Lugë në bashkinë e Tiranës, zjarri u vu nën kontroll dhe nuk paraqet rrezik për përhapje. Ndërkohë, forcat zjarrfikëse dhe Shërbimi Pyjor monitorojnë vatrën në fshatin Bolenë në Himarë, ku u aktivizua një zjarr në sipërfaqe me barishte dhe kullotë në malin e Çipinit.

Në fshatin Shkallë, të bashkisë Konispol, një vatër zjarri në kullotë është nën kontroll dhe nuk ka rrezik për përhapje. Në fshatin Karroq në Finiq, një vatër zjarri në terren të vështirë po monitorohet nga MZSH dhe aktualisht nuk paraqet rrezik për përhapje.

Në fshatin Tërnovë të bashkisë Bulqizë, në "Pyllin e Lopës", janë riaktivizuar disa vatra zjarri nga dita e djeshme. Forcat zjarrfikëse dhe të emergjencave vendore e vunë situatën nën kontroll.

Në fshatin Karmë në Vaun e Dejës, u aktivizua një vatër zjarri në sipërfaqe pyjore me bimësi të dendur, ku për shkak të terrenit të vështirë nuk u mundësua ndërhyrja me mjete zjarrfikëse. Për vënien nën kontroll të flakëve, u punua nga toka dhe ajri.

Në operacionet e shuarjes së zjarreve u angazhuan 146 forca operacionale dhe 5 mjete zjarrfikëse, mbështetur nga 130 efektivë të Forcave të Armatosura dhe helikopteri "Cougar".

Trupat e Batalionit Special të ROS marrin pjesë në stërvitjen “Valor Shield 24”

Efektivë të Batalionit Special të ROS, në Forcën Tokësore, zhvillojnë në Kosovë stërvitjen “Valor Shield 24”, së bashku me efektivë të FSK-së dhe efektivëve amerikanë.

Kjo stërvitje ka si qëllim testimin e operacioneve speciale në nivel task grupi si dhe rritjen e bashkëpunimit me aktorë të ndryshëm ndërkombëtarë për përmbushjen e misionit si dhe konsiston në rritjen e ndërprueshmërisë së forcave speciale të vendeve partnere dhe njërive të ndryshme në operacionet e përbashkëta.

Në këtë stërvitje forcat pjesëmarrëse do të veprojnë sipas skenarëve në drejtim të operacioneve të zbulimit taktik, operacioneve psikologjike, analizimin e të dhënave nga zbulimi, përdorimin e doneve gjatë fazave të zhvillimit të operacioneve të goditjes objektive si dhe parandalimin e veprimeve të grupeve taktike sulmuese.

Në këtë stërvitje do të marrin pjesë dhe efektivë të Forcave të Ndërhyrjes së Shpejtë të Policisë së Kosovës.

Efektivë të Bazës së Mbështetjes së Emergjencave Civile angazhohen për shuarjen e zjarreve në bashkitë Lezhë dhe Fier

Situata serioze e krijuar nga zjarret në shumë zona të vendit ka kërkuar angazhimin e forcave operacionale në terren. Në mbështetje të operacioneve për shuarjen e zjarreve në fshatin Balldren, bashkia Lezhë dhe në fshatin Mbytet, bashkia Fier, janë angazhuar forca të kompletuara me mjete, pajisje dhe uniformat e duhura mbrojtëse si dhe janë vënë në dispozicion mjetet zjarrfikëse të Bazës së Mbështetjes së Emergjencave Civile për shuarjen e vatrave të shumta të zjarrit.

Efektivët e BMEC-së, falë monitorimit të situatës në vazhdimësi dhe ndërhyrjes në kohë dhe me profesionalizëm të lartë bënë të mundur izolimin deri në shuarjen e plotë të vatrave të zjarrit, duke shmangur rrezikun për banesat dhe banorët.

Anija “Oriku” realizoi një stërvitje të përbashkët me anijen flamurtare gjermane “Pegnitz” (M1090)

Anija e Forcës Detare/Rojës Bregdetare P-132 “Oriku” pjesë e misionit të NATO-s në detin Egje, zhvilloi në ujërat ndërkombëtare një stërvitje të përbashkët me anijen flamurtare gjermane “Pegnitz” (M1090).

Në stërvitje u zhvilluan seriale stërvitorë sipas standardeve të manualeve të NATO-s, stërvitje që shërben për rritjen e aftësive operacionale të efektivave të Forcës Detare. Në përfundim të stërvitjes komandanti i Task Forcës (CTU) kapiten i rangut II, Thorsten Geldmacher, shprehu falënderimet për zhvillimin me sukses të stërvitjes dhe profesionalizmit të treguar gjatë kohës në mision në detin Egje, kontingjentit V. Forca Detare/Roja Bregdetare vazhdon kontributin e saj në shërbim të Aleancës në fushën e ruajtjes dhe sigurisë.

Ekipi EOD zhvillon operacionin për vlerësimin dhe largimin e municioneve të rrezikshme në fshatin Nartë, bashkia Gramsh

Menjëherë pas marrjes së informacionit për prezencë municionesh të rrezikshme në fshatin Nartë, bashkia Gramsh, ekspertët e kompanisë EOD të batalionit të xhenios kanë marrë detyrën për sigurimin e perimetrit të zonës, ku do të kryhej operacioni dhe kanë bërë të mundur rikonicionin dhe kontrollin e zonës.

Pas identifikimit dhe vlerësimit të municionit të gjetur “predhë artilerie eksploziv thërrmuese 75 mm”, i cili u konsiderua i prekshëm, i lëvizshëm dhe i sigurt për transportim, u bë magazinimi në ambientet e batalionit të xhenios duke respektuar të gjitha masat e sigurimit teknik.

ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

300 milionë të rinj janë abuzuar dhe shfrytëzuar seksualisht në internet, lajm i ditës në çdo media dhe portal. Lajme nga ato drithërueset, që tekta i lexon mendja dhe zemra të shkon tek fëmija jot. Mund të jetë dhe ai/ajo viktimë i/e radhës.

Zhvillimi teknologjik, risi apo hall i shtuar?!

Në të tashmen e shekullit 21 lidhja dixhitale është e kudo, mbrojtja e të miturve nga shfrytëzimi seksual në internet është bërë një shqetësim kryesor. Ky zhvillim teknologjik me bazë internetin vepron si një thikë me dy tehe, duke ofruar mundësi të mëdha dhe rreziqe të mëdha, është jetik zbatimi i masave gjithëpërfshirëse për të mbrojtur përdoruesit e rinj nga shfrytëzimi seksual në internet.

Ku janë prindërit?

Prindërit duhet të jenë proaktivë mbi sigurinë në internet me fëmijët e tyre...

Softueri i kontrollit prindëror, mjetet që lejojnë prindërit të monitorojnë aktivitetin e fëmijëve të tyre në internet mund të jenë veçanërisht efektive. Këto përfshijnë filtrat e përmbajtjes, kufijtë e kohës para ekranit dhe aplikacionet monitoruese që monitorojnë përdorimin dhe paralajmërojnë prindërit për ndërveprime potencialisht të dëmshme.

Raporti nga “Childlight Global Child Safety Institute”, me bazë në Universitetin e Edinburgut, është padyshim tronditës. Raporti, me emrin “Into the Light”, përpiket të demonstrojë faktin se çdo ditë në mbarë botën fëmijët detyrohen të jetojnë në errësirën e shfrytëzimit dhe abuzimit seksual.

Raporti fillon duke nënvizuar një shifër shumë tragjike. Sipas hulumtimit, 300 milionë të rinj kanë përjetuar abuzim dhe shfrytëzim seksual në internet në harkun kohor të një viti. Kjo shifër, e cila u formua pasi Instituti bashkëpunoi me organizatat e mbikëqyrjes dhe zbatimit të ligjit si Fondacioni “Internet Watch” (IWF), Qendra Kombëtare për Fëmijët e Zhdukur dhe të Shfrytëzuar (NCMEC), Qendra Kanadeze për Mbrojtjen e Fëmijëve (C3P), Shoqata Ndërkombëtare e Linjave të Ndihmës në Internet (INHOPE) dhe Baza e të Dhënave Ndërkombëtare të Shfrytëzimit Seksual të Fëmijëve (ICSE) e Interpolit, duket se janë një pasqyrë më e qartë e rreziqeve me të cilat përballen fëmijët dhe të miturit në internet.

Raporti shpjegon më konkretisht se gati 13% e fëmijëve në botë kanë qenë viktimë të ndarjes dhe ekspozimit pa konsensus ndaj imazheve dhe videove seksuale. Për më tepër, pak më shumë se 12% e fëmijëve në mbarë botën vlerësohet të kenë përjetuar ngacmime në internet, të tilla si diskutime seksuale të padëshiruara që mund të përfshijnë seksting pa konsensus, pyetje seksuale të padëshiruara dhe kërkesa të padëshiruara për akte seksuale nga të rriturit ose të rinjtë e tjerë. Raporti tregon gjithashtu se pak më shumë se 3% e fëmijëve në mbarë botën janë sulmuar seksualisht vitin e kaluar.

Megjithatë, një faktor kyç që e përkeqësoi problemin duket se është pandemia, e cila arriti të ndryshojë zakonet e botës në internet dhe të fiksojë të rinj e të mëdhenj para një ekranit. Kjo nevojë e fëmijëve për socializim dhe lojë është ajo që vigjilentët e internetit kanë shfrytëzuar për të detyruar më shumë fëmijë në aktivitete seksuale edhe duke përfshirë miqtë ose vëllezërit e motrat përmes kamerave në internet dhe telefonave inteligjentë. Një shembull i dukshëm është Anglia. Atje, sipas Fondacionit “Internet Watch” (IWF), materiali i abuzimit seksual të fëmijëve që përfshin fëmijët e shkollave fillore të moshës shtatë deri në dhjetë, të trajnuar për të kryer akte seksuale në internet është rritur me më shumë se 1000%, që kur Mbretëria e Bashkuar hyri në izolim.

Raporte të frikshme, por çfarë duhet bërë?

Të vegjlit tanë janë qenie njerëzore me një botë shpirtërore delikate dhe jo plotësisht të formuar për të dalluar të mirën nga e keqja, të moralshmen nga e pamoralshmja, ashtu siç thotë fjala

‘Pandemia e shfrytëzimit seksual të fëmijëve’

e urtë “marrëzia lidhet me zemrën e fëmijës”.

Që kjo krijesë e vogël të mos shkatërrohet moralisht nga ajo që shikon dhe dëgjon në të përditshmen e saj të vullshme, duhet patjetër të jetë nën mbikëqyrje: në fillim të prindërve, të cilët nuk kanë vetëm detyrë t’i lindin e ushqejnë, por edhe t’i edukojnë ata, si edhe të edukatorëve, mësuesve e shoqërisë. Bota shpirtërore e fëmijëve është e butë si një plastelinë, që mund t’i japësh formë si të duash, “jepma fëmijën tënd deri në moshën 7 vjeç dhe ai fëmijë do të jetë përjetë i imi”. Deri në këtë moshë, fëmijët marrin shumë informacione që u mbeten për gjithë jetën në subkoshiençë, të cilat formojnë botëkuptimin e tyre për botën që i rrethon. Nëpërmjet shqisës së shikimit njeriu merr 80% të informacionit.

T’i japësh një fëmije në dorë një celular, i cili është

PRINDËRIT DUHET TË JENË PROAKTIVË MBI SIGURINË NË INTERNET ME FËMIJËT E TYRE...

SOFTUERI I KONTROLLIT PRINDËROR, MJETET QË LEJOJNË PRINDËRIT TË MONITOROJNË AKTIVITETIN E FËMIJËVE TË TYRE NË INTERNET MUND TË JENË VEÇANËRISHT EFEKTIVE. KËTO PËRFSHIJNË FILTRAT E PËRMBAJTJES, KUFIJTË E KOHËS PARA EKRANIT DHE APLIKACIONET MONITORUESE QË MONITOROJNË PËRDORIMIN DHE PARALAJMËROJNË PRINDËRIT PËR NDËRVEPRIME POTENCIALISHT TË DËMSHME.

programuar për të rriturit, është sikur i jep një bombë pa siguresë, me të cilën mund të vrasë veten. Ajo që kjo bombë vret është më e keqe se dëmtimi i gjymtyrëve, pasi vret botën shpirtërore, që përbëhet nga mendimet, ndjenjat, dëshirat, kujtesa, vullneti. Prindërit duhet të kenë kujdes, “sepse ç’do të mbjellin, edhe do të korrin”.

Sot flitet vetëm për “liri” pa limit për çdo moshë, por liri në konceptin të vërtetë të fjalës nuk do të thotë të bësh ç’të duash, por të bësh atë që është e mirë për ty, ndryshe ti nuk je i lirë, por skllav i pasionit nga egoja, padija dhe opinionit i të tjerëve dhe kjo me shumë pasoja për ata që nuk e kufizojnë, por e shpërdorojnë lirinë e tyre, aq më tepër fëmija dhe adoleshenti që nuk e kanë të formuar plotësisht kontrollin mbi veten, kanë nevojë për kufizim e edukim dhe nuk duhet t’i plotësohet çdo dëshirë e tyre. “Edukoje djalin e ki kujdes për të, që të mos heqësh keq e të turpërohesh për shkak të tij”.

Njerëz të mençur, jo nga librat, por nga jeta e tyre, kanë sjellë eksperiencën mes fjalësh të dëlira si: “Embrioni është i kufizuar për 9 muaj në barkun e nënës së tij. I sapolinduri vihet në krevatin e tij, pas gjashtë muajsh e vendosim në kangjella e më vonë nuk e lemë vetëm përjashta që të mos goditet apo të rrëzohet nga ndonjë shkallë. Nëse e lëmë të lirë, ka për të rënë dhe do të vritet. Të gjitha këto janë të nevojshme që një fëmijë të rritet i sigurt”.

Duket sikur fëmijën e privojmë nga liria, por pa këto masa rrezikon të vritet qysh në momentin e parë. Por fëmijët nuk kuptojnë as kur janë të vegjël se kanë nevojë për t’u kufizuar, por as edhe kur rriten se kanë nevojë për një lloj tjetër kufizimi, për këtë arsye kërkojnë liri. Çfarë lirie është kjo? Liri për t’i sakatuar? Me këtë lloj lirie përfundojnë në shkatërrim!

I gjithë ky ‘zhvillim’ na gjeti të papërgatitur si prindër dhe shoqëri, prandaj këto fenomene po gangrenizohen dhe nuk duket askund ‘medikamenti’ për t’i shëruar apo parandaluar.

Nuk do lodhemi duke sjellë raste, të cilat urojmë të jenë të pakta, për të mësuar dhe marrë masa.

Prindër, vigjilenca nuk është kurrë e tepërt, mos u lodhni, sepse ky është një start që nuk i dihet finishi.

15 vite SHKURSH, me të drejta të plota në CIOR

Prezenca e Shoqatës Kombëtare të Ushtarakëve në Rezervë të Shqipërisë (SHKURSH)

Shoqata Kombëtare e Ushtarakëve Rezervë në Shqipëri, në kuadër të 15-vjetorit të pranimi në Konfederatën Ndër-aleate të Oficerëve në Rezervë të NATO-s (NATO CIOR), zhvilloi një aktivitet, më 5 gusht 2024. Në këtë aktivitet morën pjesë anëtarë të kësaj shoqate nga degët e Tiranës dhe rrethet Elbasan e Durrës, ushtarakë rezerve/lirim/pension, nga shoqata Detaria, shoqata e Aviacionit, shoqata e Tankistëve, shoqata “Skënderbej”, shoqata Artiljerëve, etj. Realizimi i këtij aktiviteti, kishte qëllim prezantimin dhe promovimin e Shoqatës Ushtarakëve në Rezervë/Lirim/Pension mbi pjesëmarrjen e kontributin e saj në aktivitetet e CIOR. CIOR është njohur zyrtarisht nga NATO.

Sekretari i Përgjithshëm i Shoqatës nënkolonel (R) Arben Mollaj, si moderator i këtij aktiviteti, përshëndeti dhe uroi pjesëmarrësit dhe pas ekzekutimit të Himnit të CIOR dhe Himnit të RSH, bëri një prezantim mbi CIOR-in dhe rrugëtimin e shoqatës në aktivitetet e CIOR. Gjithashtu në emër të zëvendësministrit të Mbrojtjes ai përcolli mesazhin e urimit për aktivitetin e organizuar nga Shoqata Kombëtare e Ushtarakëve Rezervë të Shqipërisë (SHKURSH), me rastin e përkujtimit të 15-vjetorit të SHKURSH në Konfederatën Ndër-aleate të Oficerëve Rezervë.

“Shoqata Kombëtare e Ushtarakëve në Rezervë të Shqipërisë SHKURSH, ka për mision të afrojë dhe të mbajë të bashkuar ushtarakët në rezervë/lirim e pension; të ruajë traditat patriotike të popullit shqiptar, të transmetojë përvojën dhe vlerat më të mira të FARSH; të integrojë këtë grup ushtarakësh në shoqërinë civile dhe në stërvitjet e aktivitetet e ushtarakëve në rezervë të NATO-s”, tha në prezantimin e tij, Sekretari i Përgjithshëm i Shoqatës, Mollaj.

Pas prezantimit, presidenti aktual i shoqatës nënkolonel (P) Hamit Gojani në fjalën përshëndetëse uroi pjesëmarrësit në emër të shefit të Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura, gjeneralmajor Arben Kingji dhe Komandantit të QPR-së, kolonel Fadil Ciroku. “Sot SHKURSH mbush 15 vjet nga data e pranimi në Konfederatën Ndër-aleate të Oficerëve Rezervë (CIOR). “Ashtu siç e dini, pas një pune të madhe nga drejtuesit e asaj kohe të SHKURSH, filluan bisedimet me Presidentin e asaj kohe të CIOR nënkolonel Erik Thiri (Gjermania). Bisedat me ambasadorin e Gjermanisë në Shqipëri dhe atashetë e vendeve Gjermani e Shqipëri dhanë ndihmesën e veçantë në kuadër të procedurave të nevojshme për t’u ofruar me CIOR”, - tha z. Gjoni. “Vit pas viti prezenca e shoqatës në aktivitete e veprimtari të CIOR ishin hapa të ngadaltë por të sigurt, që nga 2002 në Kongresin e CIOR në Strasburg, Francë, ku e certifikojnë shoqatën si pjesë e CIOR, por kjo u finalizua në 2005

për pranim në CIOR dhe vijoi drejt kalimit nga statusi ‘vëzhgues’, ‘asociues’ deri në anëtarësim të plotë në CIOR, i cili u realizua më 05 gusht 2009. Bashkëpunimi me MM dhe SHP ishin një garanci në rrugën e nisur, ku pavarësisht marrëdhënieve të mira me disa drejtori në MM apo SHP, jo të gjithë e marrin informacionin e duhur sesi veprojnë ushtarakët nga vende të tjera, pas ndërprerjes së karrierës ushtarake”. Vlen të theksohet, tha ai, se diskutimet dhe mbështetja nga ish-ministri i Mbrojtjes Luan Hajdaraga e më pas Pandeli Majko, SHSHP gjeneral Aleks Andoni dhe u vijua nga gjeneral Pëllumb Qazimi, na kanë mirëpritur dhe na mbështetën në ato momente të vështira për shoqatën për çka ne iu jemi mirënjohës”. Pjesëmarrja e shoqatës në veprimtaritë e CIOR me ushtarakët të cilët njihnin gjuhën angleze ishte një gur themeli për shoqatën dhe për herë të parë 2007 në vendin tonë u zhvillua seminari me oficerët e rinj, i cili trajtoi konceptet, mundësitë e angazhimit tyre në mjedis ndërkombëtar, shkëmbimi i përvojave dhe roli shumë i rëndësishëm i rezervistëve në rajon e mbarë botën. “Pikërisht pas 7 viteve pune intensive, pjesëmarrje e kontribut në veprimtari të ndryshme, në Kongresin e CIOR, të zhvilluar 4-8 gusht 2009, në Sofje, Bullgari, në mbledhjen e datës 05 gusht 2009, u votua dhe ne u pranuan me të drejta të plota në CIOR, anëtar. Më pas u vijua në takime e veprimtari sipas plan kalendarit të CIOR dhe transmetuam politikat, konceptet e FA-së për komponentin rezervist. Vlen të përmenden: Kol. Zydi Kroj; Kol. Fiqeret Doda; Kol. Mehdi Pogace; Kol. Thoma Konduri; Kol. Suzana Jahollari; Kol. Shamet Shabani; N/ kol Hamit Gojani; N/kol Arben Mollaj; N/kol Agostin Coku (SHP); N/kol Enver Ajdari; N/kol ; Shkëlqim Bejo; Maj. Zoi Kote; Maj. Faik Belba; Zalo Hoxha; Ali Sadiku; etj. Por të nderuar shokë e kolegë nuk mund të lëmë pa përmendur kontributin e drejtuesve në strukturat organizative që nga kryetarët dhe stafet e tyre në Tiranë e rrethe të ndryshme të vendit.

Përshëndetën këtë 15-vjetor kolonel (R) Zyhdi Kroj, President Nderi, i cili solli kujtime nga procesi i kërkesave të para deri në anëtarësim; kolonel (R) Thoma Konduri, President Nderi, i cili solli kujtime për periudhën 8 - vjeçare dhe krijimi i marrëveshjeve me vendet e rajonit; kolonel Enver Ajdari, Zv/President për marrëdhëniet ndërkombëtare, kujtoi përfaqësimin e tij në aktivitetet e CIOR dhe përcjellja e mendimeve të SHKURSH në CIOR. Aktiviteti vijoi me dhënie certifikatave në emër të shefit të SHPFA, gjeneralmajor Arben Kingji, certifikatat në emër të shoqatës për anëtarësimin e shoqatës në rrethe, si dhe trofeve për disa nga më të

angazhuarit në mbarëvajtjen e shoqatës.

Kush është CIOR, roli i CIOR, mundësimi në transformimin e NATO-s

CIOR është Konfederata Ndër-aleate e Oficerëve Rezervë, organizatë jopolitike e nënshkruar nga vendet e Traktatit të Atlantikut të Veriut; CIOR është e themeluar në nëntor 1948, nga shoqatat e oficerëve rezervë të Belgjikës, Francës dhe Hollandës. Marrëdhënia e CIOR me NATO-n është përcaktuar në dokumentin e Komitetit Ushtarak të NATO-s (MC 248/2 datë 27 korrik 2012). CIOR është një organizatë joqeveritare, jo politike dhe jofitimprurëse, e dedikuar për bashkëpunim dhe solidaritet ndërmjet shoqatave kombëtare të ushtarakëve rezervë brenda Aleancës Euroatlantike. Konfederata promovon dhe organizon masa të avancuara trajnimi, seminare ndërkombëtare dhe takime pune për oficerët rezervë.

Edhe para Luftës së Dytë Botërore kishte kontakte midis shoqatave të oficerëve rezervë të Belgjikës, Francës dhe Hollandës. Këto lidhje u ringjallën në vitin 1946 pas përfundimit të luftës. Më 20 nëntor 1948, ata çuan në kongresin e parë në Belgjike dhe themelimin zyrtar të “Konfederatës Ndër-aleate e Oficerëve Rezervë”. Themelimi i saj lindi si nevojë e organizimit të ri politiko-ushtarak në kushtet e reja gjeopolitike pas Luftës Dytë Botërore. Kjo i paraprin në kohë themelimit të Aleancës ushtarake Euro-Atlantike - NATO (prill 1949).

Me kalimin e kohës u shtuan gradualisht vende të tjera si Luksemburgu (1952), Danimarka (1956), Greqia (1956), Shtetet e Bashkuara e Amerikës (1958), Italia (1960), Gjermania (1961), Britania e Madhe (1963), Kanadaja (1964), Norvegjia (1966), Spanja (1992) dhe Estonia (1999). Pas viteve 90 në CIOR u pranuan fillimisht në programin e Partneritetit për paqe, edhe vendet e ish-blokut komunist me statusin e vëzhguesit e më vonë me plotësimin e kushteve për anëtarësim në NATO, shoqatat e tjera u bënë anëtare me të drejta të plota në CIOR.

CIOR tani ka 34 vende pjesëmarrëse dhe vëzhguese dhe përfaqëson 1 milion rezervistë. Është organizata më e madhe e oficerëve rezervë ushtarakë në botë. Finlanda është vendi i pranuar kohët e fundit, pas pranimi si anëtare e NATO-s. Misioni i CIOR është të krijojë lidhje midis rezervistëve dhe autoriteteve ushtarake NATO-s; për të inkurajuar krijimin dhe përhapjen e lidhjeve ndërmjet oficerëve rezervë nga vendet pjesëmarrëse; dhe për të inkurajuar ato kombe që t’u ofrojnë rezervistëve detyra, të drejta, trajnime të barabarta dhe detyrime mobilizimi, duke respektuar

dallimet dhe traditat e tyre kombëtare.

CIOR është një organizatë e dedikuar për bashkëpunim dhe solidaritet ndërmjet shoqatave kombëtare të ushtarakëve rezervë brenda Aleancës Euroatlantike. Konfederata promovon dhe organizon masa të avancuara trajnimi, seminare ndërkombëtare dhe takime pune për oficerët rezervë. Shoqata Kombëtare e Ushtarakëve Rezervë të Shqipërisë aderon me të drejta të plota në këtë organizatë që prej vitit 2009. Roli i CIOR është të jetë avokat/zëri i rezervistëve në Aleancën e NATO-s, duke i dhënë rregullisht këshilla strategjike Kryetarit të Komitetit Ushtarak të NATO-s për çështjet e rezervës; dhe për të nxitur zhvillimin profesional të oficerëve rezervë; Për t'i ofruar këshilla NATO-s për çështjet e rezervës; CIOR është një zë për çështjet e rezervës për Aleancën e NATO-s dhe ofron këshilla për përdorimin më të mirë të forcave rezervë në një sërë mjedisesh operacionale, përveç studimit dhe promovimit të harmonizimit në role, detyra dhe të drejtat e rezervistëve në vendet aleate; CIOR gjithashtu kontribuon drejtpërdrejt në qëllimet e NATO-s, duke promovuar dhe përmirësuar bashkëpunimin dhe ndërveprueshmërinë midis forcave rezervë brenda Aleancës dhe partnerëve të saj.

Ndërsa transformimi në NATO nënkupton koordinimin e kësaj përpjekjeje brenda një Aleance prej kombesh sovrane, duke lundruar në sfidat e paraqitura nga shumëllojshmëria e kulturave ushtarake, gjuhëve, konsideratave gjeopolitike, shqetësimeve unike të sigurisë kombëtare dhe faktorëve ekonomikë. CIOR sjell ekspertizën e tij kolektive në mbështetje të këtyre sfidave duke bashkuar kombet, duke zhvilluar dialogë të rëndësishëm ndërkulturore dhe duke ofruar një forum për qasje bashkëpunuese ndaj problemeve të përbashkëta.

CIOR mblidhet të paktën dy herë në vit, në verë dhe në dimër, duke punuar përmes komiteve që shqyrtojnë çështjet dhe ofrojnë analiza në lidhje me forcat rezervë. Çështjet tipike me interes përfshijnë kontributin e forcave rezervë në operacionet ndërkombëtare, ri integrimin e rezervistëve brenda komiteve të tyre përkatëse pas vendosjes jashtë vendit, ligjin e konfliktit të armatosur, ndikimin e zgjerimit të NATO-s në rezervat dhe mbështetjen e punëdhënësve për rezervistët.

Delegacionet punojnë para dhe gjatë kongreseve në komitetet CIOR si Komiteti i Mbrojtjes dhe Sigurisë (DEFSEC-C); Komiteti i Çështjeve Ligjore (LEGAL-C); Komiteti i Komunikimit Strategjik (STRATCOM-C); Komiteti i Bashkëpunimit Civilo-Ushtarak (CIMIC-C); Komiteti i Oficerëve të rinj (YRO-C); Komiteti i Gjuhëve të Huaja (CLA-C); Komiteti i garave Ushtarake (MILCOMP-C); Komiteti i Mbrojtjes Kibernetike (CYBER-C). Ndërsa seminari dimëror përgatit dhe zhvillon seminare të politikave të sigurisë mbi çështjet aktuale të politikës së mbrojtjes dhe sigurisë.

Përveç roleve të tyre si oficerë rezervë, shumë delegatë individualë të CIOR-it janë drejtues biznesi dhe industrialë, nëpunës publikë dhe akademikë shumë të arrirë. Prandaj, ata janë në një pozicion unik për të kontribuar në një kuptim më të mirë të çështjeve të sigurisë dhe mbrojtjes në popullatën në tërësi, si dhe sjelljen e ekspertizës dhe përvojës civile në detyrat dhe sfidat me të cilat përballen forcat rezervë në NATO.

Kontributet e CIOR në NATO, vlerat e CIOR, zhvillimi profesional

CIOR ndihmon NATO-n në iniciativat e shtrirjes, duke nxitur paqen përmes dialogut, duke ndihmuar në zgjerimin e anëtarësimit në NATO. Pjesëmarrja aktive në CIOR forcon përkushtimin kombëtar dhe lidhjet me Aleancën e NATO-s, e cila nga ana e saj

u siguron vendeve pjesëmarrëse një reputacion të zgjeruar midis kombeve të Aleancës. CIOR kontribuon drejtpërdrejt në qëllimet e NATO-s, duke promovuar dhe përmirësuar bashkëpunimin dhe ndërveprueshmërinë midis Forcave Rezervë brenda dhe jashtë NATO-s.

CIOR ofron programe unike, të kalibrit të lartë dhe me kosto efektive që janë në dobi të NATO-s, duke sjellë dukshmëri në vlerën e komponentit Rezervë, i cili përmirëson gatishmërinë ushtarake dhe efektivitetin operacional. CIOR është një organizatë e përkushtuar ndaj zhvillimit profesional, duke ofruar programe të kalibrit të lartë dhe me kosto efektive nga të cilat përfitojnë rezervistët individualë, vendet pjesëmarrëse dhe NATO. Kështu, është nënshkruar një Memorandum Mirëkuptimi, i rinovuar në vitin 2019 me Komitetin Kombëtar të Forcave Rezervë (NRFC) të NATO-s për bashkëpunim më të ngushtë.

Kur një vend mbështet CIOR-in, ai investon në zhvillimin e rezervistëve kombëtarë dhe komunitetit ndërkombëtar rezervë, si dhe po kontribuon në NATO. CIOR është një organizatë e përkushtuar ndaj zhvillimit profesional dhe ofron një sërë programesh të kalibrit të lartë dhe me kosto efektive që përfitojnë rezervistët individualë, vendet e tyre anëtare dhe NATO-n në tërësi.

Disa nga mundësitë kryesore për zhvillim profesional të disponueshme në mënyrë unike përmes CIOR përfshijnë Gara Ushtarake (MILCOMP), ku mbi 250 atletë marrin pjesë në garat ushtarake të CIOR çdo vit; Oficerët e Rinj Rezervë (YROW) ku çdo vit, rreth 60 oficerë të rinj rezervë marrin pjesë në këtë seminar njëjavor, duke u përqendruar në çështjet aktuale të mbrojtjes dhe sigurisë që lidhen me çështjet e forcave rezervë brenda NATO-s dhe partnerëve të saj; Akademia e Gjuhëve CIOR (CLA), ku Akademia e Gjuhëve CIOR mëson anglisht dhe frëngjisht si gjuhë të dytë, duke theksuar leksikun ushtarak të NATO-s; Seminari Dimëror që mbahet çdo vit, për tre ditë para Takimit të Mes Dimrit (MWM); Ushtrimet e CIMIC, Komiteti CIMIC organizon një stërvitje vjetore civile-ushtarake (CIMEX) përpara Kongresit Veror të CIOR-it; Takimi i mesit të dimrit CIOR/CIOMR (MWM), zakonisht mbahet në shkurt në selinë e NATO-s. Prezantimet zakonisht jepen nga zyrtarë të NATO-s dhe SHAPE, si dhe nga Kryetari i Komitetit të Aleancës së NATO-s, të cilët ofrojnë udhëzime për delegatët dhe informacion mbi gjendjen aktuale të punëve të këtyre organizatave dhe implikimet për Aleancë; Kongresi Veror i CIOR/CIOMR, një vend i CIOR e pret këtë ngjarje në vendin e tyre me rotacion, zakonisht në korrik ose gusht. Një simpozium një ditë e gjysmë mbi çështjet e rezervës mbahet gjatë Kongresit për çështje aktuale me rëndësi për rezervistët nga të gjitha kombet. Simpoziumi tërheq folës në nivelet më të larta politike, ushtarake dhe akademike; Seminari i Partneritetit për Paqe (PfP): Komiteti i Partneritetit për Paqe i CIOR mban një seminar vjetor për anëtarët partnerë, i cili mbahet në vendet partnere.

15 vite SHKURSH me të drejta të plota në CIOR, procedurat e aderimit

Pjesë e rëndësishme e kontributit të SHKURSH janë edhe arritjet në fushën e integritetit Euroatlantik. Hapi i parë drejt anëtarësimit në CIOR ishte marrja e informacionit të nevojshëm mbi CIOR, masat që duheshin marrë, dokumentet që duheshin përgatitur se edhe pranimi në të bëhej gradualisht nëpërmjet statuseve, mik, vëzhgues dhe asociues, ndërsa anëtarësimi në të me të drejta të plota kushtëzohej me pranimin në NATO i vendit tonë. Kërkesat për njohje e bashkëpunim me shoqatat: Itali, Turqi dhe SHBA, por

pa asnjë përgjigje, pasi ne na mungonin mjetet e komunikimit, si faks, e-mail etj. Me vonë iu drejtua Presidentit të CIOR, por kjo kërkonte njohje dhe aprovim nga lidërsia SHP dhe MM.

Nëpërmjet ambasadorit shqiptar të kohës në Gjermani dhe atashut ushtarak në Gjermani iu dërgua kërkesë Presidentit të CIOR, n/kolonel Erik Thiri, për kushtet e pranimit tonë në CIOR, i cili ngarkoi shoqatën e ushtarakëve rezervë Gjermani. Një ndihmesë për ne ishte ish-atasheu ushtarak i Gjermanisë në Shqipëri, koolonel Harmut Digutssch, i cili bashkëpunoi me ambasadorin dhe atashun ushtarak shqiptar në Gjermani, të cilët udhëzuan shoqatën tonë mbi hartimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Pasi u njohëm me mundësitë, filluam takimet e bisedat me stafet në SHP dhe MM. Ishte domosdoshmëri aprovimi i kërkesës nga vendimmarrësit, SHP dhe MM. Por ndryshimet e qeverisë kërkuar të ribëjmë miratimin e lidërsia për aplikim në 2001. Në atë kohë theksohej se kushtet kryesore për pranim ishin: Shoqata të jetë e njohur me vendim gjyqësor; Të jetë shoqatë kombëtare; Të njihet zyrtarisht nga autoritetet e larta të mbrojtjes.

Pasi u përgatit dokumentacioni i nevojshëm me ftesë të presidentit CIOR në 2002, u mor pjesë në seminarin e Sllovenisë. Prezenca e SHKURSH në seminarin CIOR në Lubjanë, Slloveni, 2002, bëri të mundur njohjen dhe shkëmbimin e eksperiencave me shoqatat ushtarake të NATO-s dhe atyre PfP.

Me ftesë të Presidentit të CIOR, n/kolonel Karsten Thuen (Danimarka), në korrik 2002 morëm pjesë në Kongresin e CIOR, në Strasburg, Francë. Gjatë zhvillimit të kongresit delegacioni ynë i paraqiti komitetit dokumentacionin e nevojshëm, ku aplikoi për të marrë statusin e vëzhguesit. Në mbledhjen e komitetit në mënyrë unanime shoqatës sonë iu dha statusi i vëzhguesit, i cili u pasua edhe në dy vitet e ardhshme 2003 dhe 2004.

Me ftesë të Presidentit CIOR, n/kolonel Filipe Imbolzano nga Italia, morëm pjesë në Kongresin e CIOR në Mahstrit, Holandë (21-26 shkurt 2003). Në këtë kongres morëm pjesë me statusin e Vëzhguesit. Në 2003, me ftesë të CIOR, morëm pjesë në workshopin e CIOR në “George Marshall Center” (Gjermani) në datat 13-16 nëntor 2003; dhe në 2004 në Kongresin e CIOR në Vjenë, Austri (26-31 korrik 2004), etj.

17-19 prill 2005 delegacioni i CIOR, vizitoi Shqipërinë dhe u takua me autoritete të larta të mbrojtjes, MM dhe SHSHPFA, të cilët pas shkëmbimit të mendimeve dhe ideve, kërkuar opinionet e vendimmarrësve për pranimin e shoqatës sonë në CIOR. 1-8 gusht 2005 në Gent, Belgjike, në Kongresin e CIOR-it, Shqipëria mori statusin e Asociuesit. Pas shtatë viteve përfaqësimi në aktivitetet e CIOR, në gusht 2009, në Kongresin e Sofjes, Bullgari, u pranua me të drejta të plota në CIOR. Tashmë shoqata jonë konsiderohet që mori pasaportën Euroatlantike dhe pranimi në CIOR është fryt i punës dhe i përpjekjeve disavjeçare me pjesëmarrje në seminare, kongrese, takime e vizita të ndryshme për të bindur vendimmarrësit jo vetëm për ligjshmërinë e shoqatës, por edhe për seriozitetin e saj për t'u bërë pjesë e kontribuar në misionin e saj.

Mbështetja e CIOR-it, aprovimi i drejtuesve të lartë ushtarakë dhe stafit të MM të viteve 2000 – 2009, bënë të mundur pranimin e shoqatës sonë me të drejta të plota në 2009. SHKURSH i Shqipërisë dallohet nga shoqatat e tjera për faktin se vetë programi i saj nuk është vetëm për të mbrojtur të drejtat ekonomike të ushtarakëve, por është gjithashtu pjesë përbërëse dhe kontribuon për sigurinë kombëtare dhe integrimin në Bashkimin Europian mbi bazën e një marrëveshjeje dhe autorizimi që ka me Ministrinë e Mbrojtjes dhe Shtabin e Përgjithshëm të Ushtrisë, duke qenë pjesë përbërëse dhe anëtare me të drejta të plota në Konfederatën Ndër-aleate të Oficerëve në Rezervë të NATO-s (CIOR).

Mbështetja e CIOR-it, aprovimi i drejtuesve të lartë ushtarakë dhe stafit të MM të viteve 2000 – 2009 bënë të mundur pranimin e shoqatës sonë me të drejta të plota me 2009. 8 gusht 2009, kongresi miratoi kërkesën e Shqipërisë për pranim me të drejta të plota në CIOR. Nga ajo periudhë rregullisht SHKURSH është pjesë e aktivitetëve vjetore në CIOR. SHKURSH është pjesë e saj që në fillimet e formimit të shoqatës, pas miratimit të MM/SHPFA (2001), në 2002 mori pjesë nën statusi i “Vëzhguesit” në CIOR deri në 2005; 4 gusht 2005 u pranua nën statutin “Bashkëpunëtor”; dhe më 8 gusht 2009, SHKURSH u pranua me të drejta të plota në CIOR.

Rrugëtimi për CIOR dhe procesi

Një pjesë e rëndësishme e kontributit të SHKURSH janë arritjet në fushën e integritetit euroatlantik. Kronologjia e aktivitetit të SHKURSH për anëtarësim drejt CIOR u mbështet në marrjen e informacionit për CIOR, marrjen e masave dhe përgatitja e dokumentacionit nevojshëm, pranimi në CIOR në mënyrë graduale përmes statusit, mik, vëzhgues dhe bashkëpunëtor. Ndërsa anëtarësimi me të drejta të plota kushtëzohej me pranimin e vendit tonë në NATO. Kurse procesi rezultoi në Kërkesë për njohje dhe bashkëpunim shoqatave të Italisë, Turqisë dhe SHBA-së; Kërkesë Presidentit të CIOR-it, për njohje; Përgatitja e dokumentacionit nevojshëm, sipas ftesës presidentit CIOR në 2002 në seminarin e Sllovenisë; Më 26.7.2002 në mënyrë unanime shoqatës sonë iu dha statusi i vëzhguesit, i cili u pasua edhe në dy vitet e ardhshme 2003 dhe 2004; Në gusht 2005, në Kongresin e CIOR-it në Gent, Belgjikë, Shqipëria mori statusin e Asociuesit; Kërkohej njohja dhe miratimi nga udhëheqja e SHP dhe MM; Inspektime në vendin tonë nga CIOR, mbi procedurat dhe veprimtarinë e shoqatës; Pas shtatë viteve përfaqësimi në aktivitetet e CIOR, në gusht 2009, në Kongresin e Sofjes, Bullgari u pranua me të drejta të plota në CIOR. Tashmë shoqata jonë konsiderohet që mori pasaportën Euroatlantike “Anëtar”.

“Programi Trump-2, për SHBA edhe më të fortë, edhe më vitale”

GJENERAL (R) PIRO AHMETAJ:
EKSPERT PËR SK, RAJONIN DHE NATO-n
ZV/PRESIDENT I KËSHILLIT TË ATLANTIKUT

Ndërsa kanë mbetur edhe dy muaj, establishmenti politik, mediatik dhe opinioni publik jo vetëm në SHBA por edhe në kryeqytetet e BE-së, NATO-s, Kievit, Moskës, Pekinit, etj., mbeten të fokusuar nga zgjedhjet në SHBA.

Nga njëra anë, në garë për herë të dytë është rikthyer fuqishëm biznesmeni Donald Trump, i cili edhe mbasi “Zoti e shpëtoi nga atentati me armë zjarri”, ka konfirmuar se: “të gjitha akuzat politike dhe gjyqësore ndaj tij do të gjykoen dhe marrin përgjigjen e merituar nga qytetarët amerikanë, më 5 nëntor 2024”.

Nga pala tjetër, llogaritë e demokratëve, duke konfirmuar z. Joe Biden për presidencë-2, rezultuan drejt një fitoreje të sigurt për Trump. Prandaj, për ta rikuperuar është pothuajse e konfirmuar që zëvendës presidentja Kamala Harris, në 3 muajt në vijim do të përballlet me fuqinë e sloganit të Trump-2: “për një Amerikë edhe më të madhe/vitale si dhe Amerikanët të parët”, por edhe me performancën si zëvendës presidente në 4 vitet e fundit.

Që në fillim të herës, me duhet ta nënvizoj se kjo analizë nuk është gjithsesi “për të rikonfirmuar simpatinë personale”, por të paraqes një “food for thought”, ose përmbledhje strategjike rreth “Platformës -Trump-2”, zhvilluar nga fondacioni “Heritage”, një “think tank” Republikan Amerikan në DC, i cili edhe pse “i pavarur”, njihet për qasjet konservatore si dhe lidhjet me ish-Presidentin Trump.

Më konkretisht, Projekt-Platforma 2025 (920 faqe), përmban: “një axhendë qeverisëse, jo vetëm nga janari i 2025, por për të ardhmen e SHBA-së”. Ndërsa edhe vetë hartuesit e Platformës, konfirmojnë se synimi kryesor i Trump-2025, është promovimi i një pakete politikash të djathta për të çliruar SHBA-të nga kapja e mekanizmave të shtetit, pra nga interesat e aktorëve të nëndheshëm (pa votuar), burokracia me kollare demokratike, korrupsioni, filantropistët, etj. Me fjalë të tjera për ta ç’ bunkerizuar, ç’ burokratizuar, reformuar, modernizuar dhe forcuar pushtetin ekzekutiv, ose qeverinë federale të SHBA-ve, duke e “rikthyer përsëri Amerikën në një superfuqi të pamposhtur dhe pakonkurrueshme edhe për shekujt që vijnë”.

Ndërsa “New York Times” e konsideron: “një projekt radikal të politikës konservatore”, CNN paralajmëron se autorët, rreth 140 personalitete që kanë shërbyer edhe në administratën Trump-1: “pritet të marrin pozicione kyçe edhe në administratën e Trump-2. Gjithsesi z. Trump e ka mohuar të ketë lidhje të drejtpërdrejta me këtë projekt. Kështu, më 5 korrik 2024, në platformën e tij “Truth” (e vërteta) ka konfirmuar: “Unë nuk di asgjë për Projektin 2025, nuk e kam as idenë kush qëndron mbas tij”.

Në kapacitetin e ekspertit të Sigurisë Kombëtare, Rajonit dhe NATO-s si dhe nga konsultimet me kolegë/miq në Uashington, në vijim po paraqes një përmbledhje të ideve thelbësore, ose rreth 4 kolonave të projektit ose Platformës “Trump – 2025”:

Kolona nr. 1: Ri-vendosjen e familjes amerikane dhe rikthimin te vlerat konservatore të Ronald Regan si qendër e gravitetit të Platformës Trump-2, për ta bërë Amerikën “great again”/përsëri të madhe, ndërsa Amerikën superfuqi të pakonkurrueshme edhe për shekujt në vijim; centralizimin dhe modernizimin e shtetit administrativ; mbrojtjen e sovranitetit dhe kufijve të kombit; garantimin e të drejtave individuale të dhëna nga Zoti. Në parathënie presidenti i Fondacionit Republikan Kevin Roberts ka ngritur alarmin: “Ka ndodhur një marshim i gjatë i marksizmit kulturor nëpër institucionet e SHBA-ve. Qeveria federale është

kthyer në një gjigand të armatosur kundër qytetarëve amerikanë dhe vlerave konservatore, ndërsa liria e qytetarit dhe të drejtat e njeriut gjenden të kërcënuara/rrethuara si kurrë më parë”.

Edhe pse jo vetëm në dukje një platformë radikale, por me vullnetin dhe parakushtin për konsensus sa më të gjerë për t’i bashkuar Amerikanet. Kështu, Paul Dans, ndër kontribuuesit e projektit theksojnë: “Përgatitje sistematike për të formuar një armatë/ushtri të re të konservatorëve, të gatshëm për t’u përballur me shtetin e kapur nga rrënjët (deep state), pra nga fuqia e interesave të nëndheshme e aktorëve te pa-votuar, korrupsioni, burokratët, etj. Kjo korrespondon edhe me retorikën e fortë të Trump-it, po e citoj: “Do të pushoj nga puna prokurorët marksistë që po shkatërrojnë Amerikën” dhe “do të zhduk nga rrënjët deep state”, si dhe emërimin e “një prokurori special për të ndjekur dhe ndëshkuar politikanët dhe pushtetarët e lartë (përfshi presidentin) më të pa-aftë dhe më të korruptuar në historinë e SHBA-ve!”.

Nga ana tjetër, projekti rekomandon orientimin e qeverisë

dhe shoqërisë amerikane drejt vlerave kristiane si dhe balancave konservatore. Për të arritur këtë synim, Russell Vought, një nga drejtuesit e projektit, sugjeron për të futur parimet e nacionalizmit kristian në qeveri dhe jetën publike, nëse/mbasi Trump të fitojë mandatin e dytë. Po kështu kandidati presidencial Trump u tha anëtarëve të një organizate të krishterë të premten e kaluar ne Florida se, nëse votojnë për Të në nëntor, për katër vjet nuk do të duhet të votojnë më”, deklarata shumë e fortë që edhe pse të gjithë e kuptojnë..., mbetet ende e pa komentuar nga shtabi i Trump?!

Kolona nr. 2: Zgjerimi domethënës i kompetencave, ose forcimi i fuqisë vendimmarrëse të presidentit të SHBA-ve, si dhe rritje e kontrollit të Shtëpisë së Bardhë mbi departamentet e qeverisjes federale. Kështu kujtojmë se, “Trump-1”, që në 2019 mendonte se neni i dytë i Kushtetutës së SHBA-ve i jepte Atij të drejtën për të bërë gjithçka ekzekutive si president. Ndërsa po kështu, drejtori i “Heritage”, Kevin Roberts argumenton se: “Nocioni i agjencive të pavarura federale që nuk i përgjigjen

presidentit cenon vetë themelin e Republikës së SHBA-ve”. Prandaj, Platforma “Trump-2” sugjeron vendosjen e shumicës së departamenteve të qeverisë federale nën kontrollin e drejtpërdrejtë të Presidentit, duke eliminuar pavarësinë dhe burokracinë e këtyre institucioneve. Me konkretisht, propozon marrjen nën kontrollin e Presidentit të Departamentit të Drejtësisë (DOJ), Byrosë Federale të Hetimit (FBI), Departamentit të Tregtisë (DC), Komisionit Federal të Komunikimeve (FCC), Komisionit Federal të Tregtisë (FTC); si dhe transformimin e Departamentit të Sigurisë Kombëtare (DHS), etj.

Projekti bazohet në një politikë edhe më të rreptë (përveç murit me beton-dixhital) të kontrollit të kufijve nga emigracioni paligjshëm në SHBA-ve. Ai rekomandon arrestimin dhe dëbimin e emigrantëve pa dokumente që jetojnë në SHBA, si dhe propozon edhe përdorimin e ushtrisë për zbatimin e ligjit. Stephen Miller, arkitekt i njohur i politikës së Trump për imigracionin, që mendohet të marrë një post të lartë në një administratë e “Trump-2”, konfirmon se Projekti përfshin: “Ndalimin dhe largimin e shkelësve të emigracionit në SHBA”.

Në këndvështrimin e këtij Projekti, Departamenti i Drejtësisë (DOJ) është “një burokraci e fryrë me një bërthamë kritike të personelit që orientohet nga një axhendë radikale liberale/ majtiste” dhe që ka “humbur besimin” e popullit amerikan. Prandaj, ajo duhet të reformohet tërësisht nën mbikëqyrjen e Shtëpisë së Bardhë. Po ashtu, Drejtori i Byrosë Federale të Hetimit (FBI) duhet të jetë përgjegjës para Presidentit. Projekti 2025 pranon se dënimi me vdekje është një çështje e ndjeshme popullore dhe angazhohet për t’u marrë seriozisht me promovimin e këtij ligji ... përfshi për krime të urryera si pedofilinë, i cili do të lihet në kompetencë të shteteve të veçanta të SHBA-ve.

Projekti rekomandon reforme radikale të Departamentit të Shtetit: “Të gjithë punonjësit në role drejtuese ne DASH duhet të shkarkohen deri në fund të 20 janarit 2025”! Kiron Skinner, e cila ka shkruar kapitullin e DASH të Projektit (ajo ka drejtuar për rreth 1 vit zyrën e planifikimit të politikave të DASH gjatë administratës “Trump 1”), e konsideron shumicën e punonjësve të DASH shumë të majtë dhe rekomandon që ata të zëvendësohen nga ata që janë më besnikë ndaj një presidenti konservator. Pra projekti “i pavarur”, përputhet me planet e Trump për të pushuar nga puna mijëra qeveritarë, duke rikthyer “Programin F”, që Trump e vendosi në urdhër ekzekutiv të tetorit 2020 dhe Biden e anuloi në janar 2021.

Kolona nr. 3: Reformë domethënëse ekonomike. Projekti, si edhe biznesmeni Trump, mbetet kritik ndaj Rezervës Federale dhe propozon shfuqizimin të tij. Projekti parashikon si zgjidhje

radikale “kalimin nga taksë mbi të ardhurat në një taksë konsumi, siç është taksë kombëtare mbi shitjet”.

Po ashtu rekomandon thjeshtimin e taksave mbi të ardhurat individuale në dy normat tatimore të sheshta nga “15% mbi të ardhurat deri në bazën e pagave të sigurimeve shoqërore dhe 30% të ardhurat mbi të. Të ulë normën e taksës se korporatave nga 21% në 18%, duke e quajtur atë “taksën më të dëmshme” për vendin, reduktimin e normës së fitimeve kapitale në 15% nga niveli aktual/2024-ës prej 20%, për bizneset me fitim të lartë, ndërsa me krenari kujton që “Trump-1”, e uli normën nga 35% në 21%”.

Arsimimi, shëndetësia, mbrojtja klimaterike, media, etj. Shkrirja e Departamentit të Arsimit (DoE), programet e të cilit ose do të transferohen në agjenci të tjera ose do të ndërpriten. Arsimi do t’u lihet kompetencë e 52 Qeverive/shteteve të SHBA-ve, për të përzgjedhur programet dhe standardet federale, ndërsa kërkimi shkencor do t’i nënshtrohet një reforme të gjithanshme për të dominuar edhe mijëvjeçarët në vijim.

Instituti Kombëtar i Shëndetit (NIH) do të reformohet sipas parimeve konservatore. Projekti kërkon të shkurtojë ndjeshëm fondet për “Medicare dhe Medicaid”. Ai propozon që pornografia të quhet krim, heqjen e mbrojtjeve ligjore kundër diskriminimit bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor si dhe mbylljen e programeve të diversitetit, barazisë dhe përfshirjes (DEI), duke detyruar Departamentin e Drejtësisë të ndjekë penalisht “racizmin kundër të bardhëve”, etj.

Departamenti i Shëndetësisë dhe Shërbimeve Njerëzore (HHS): “do të shndërrohet në Departamentin e Jetës”. Në vitin 2022, në çështjen Dobbs kundër Organizatës së Shëndetit të Grave, Gjykata e Lartë vendosi që Kushtetuta nuk i jep të drejtën abortit, duke ua lënë shteteve të krijojnë legjislacionin. Mbi këtë bazë, Projekti inkurajon presidentin e ardhshëm “të miratojë mbrojtje më të fuqishme për lindjet e reja”, megjithëse as nuk promovon ndalimin absolut të abortit, por parandalimin e shtatzënisë në adoleshencë.

Projekti këshillon se në rast fitoreje të presidenti republikan, “Trump-2” të shkojë më tej sesa thjesht të anulojë urdhrat ekzekutivë të Presidentit Biden për ndryshimet klimaterike. Ai propozon braktisjen e strategjive, përfshirë shfuqizimin e ligjeve të Agjencisë për Mbrojtjen e Mjedisit (EPA) dhe Administratës Kombëtare Oqeanike dhe Atmosferike (NOAA), të cilat i konsideron: “nxitësit kryesorë të industrisë së alarmit të ndryshimeve klimatike”.

Projekti “Trump-2” akuzon rrjetet sociale, “Facebook”, “Instagram”, “Twitter” dhe “TikTok”, se rrezikojnë shëndetin

mendor dhe lidhjet sociale të të rinjve amerikanë, duke krijuar një formë varësie: “Politika federale nuk mund të lejojë vazhdimin e tyre”, të cilat janë po ashtu “si makineri/armë dezinformimi si dhe spiunazhi kundër sigurisë si dhe interesave kombëtare amerikane”.

Kolona nr. 4: Të gjitha vendimet që lidhen me politikën e jashtme duhet t’u japin përparësi Nr.1, interesave kombëtare “America First”, e thënë më qartë: “Amerika, një superfuqi e pakonkurrueshme si dhe interesat e amerikanëve të pacenueshme”. Transformimi i Pentagonit dhe institucioneve kryesore të sigurisë për të reduktuar burokracinë dhe rritur fuqinë/aftësitë ushtarake të SHBA-ve në mbrojtjen e sovranitetit dhe interesave Amerikane. Programet e modernizimit të forcës/fuqisë hapësinore, kibernetike, inteligjencës artificiale do iu alokohen trilionat €, duke e bërë kështu SHBA-në shumë shekuj përpara të gjithë të tjerëve.

Ristrukturimin thelbësor dhe uljen e shpenzimeve administrative/ burokratike të UN. Ndërsa përtej gjysmë konteksteve: “një SHBA e pakonkurrueshme, një NATO dhe BE më e fortë, një botë edhe më e sigurt, mbeten qasja e fortë e projektit Trump-1/2”. Por është pranuar, që falë edhe kërcënimit të Tij të shumëpërfolur “vendet që nuk respektojnë këto kuota (2%) nuk do të mbrohen nga NATO”, nga më pak se 5 sot 23 vende anëtare (2017) kanë rritur shpenzimet ushtarake në 2% të GDP (2024), dhe po ashtu BE mbi 500 miliardë € shpenzimet për mbrojtjen. Nga ana tjetër, ka përsëritur publikisht se: “nëse do isha President (pra jo Biden), Putini që e nje mirë vendosmërinë time, nuk do kishte ndërmarrë këtë marrëzi në 02/2022”, ndërsa garanton se: “Trump-2 do ta mbyllë për 24 orë luftën e ndaj Ukrainës...”!

Kështu “zgjidhje të forta ka” edhe për ndalimin e përshkallëzimit të konfliktit në lindjen e mesme, përballjen e Izraelit me Shtetet dhe Organizatat Terroriste (Hamasin, Hezbollah) ndërsa sa për paqen në Ballkan, do të “imponohet” nga zbatimi i marrëveshjes së nënshkruar në dhomën ovale, midis Serbisë dhe Kosovës në kohën e administratës “Trump-1” (shtator 2020).

Kiron Skinner, e cila ka shkruar kapitullin e Departamentit të Shtetit e konsideron Kinën një kërcënim serioz për SHBA-të dhe është kritik ndaj çdo marrëveshje pajtuese me të. Projekti shpreh gjithashtu shqetësim për vjedhjen kineze të pronësisë intelektuale dhe akuzon “Big-Tech” se veprojnë në emër të PKK për të minuar SHBA-në. Do inkurajohet evitimi i investimeve kineze në SHBA dhe kompanitë që kërkojnë të investojnë në sektorë të ndjeshëm në Kinë do të përballen me kufizime deri te revokimi i lejes.

Në përmbledhje, përtej zhurmës elektorale rreth Platformës konservatore/Trump/2, “nëse ka apo s’ka lidhje Trump me këtë fondacion”, mund të themi me siguri se ky projekt si dhe kjo analizë janë bazuar në supozimin që Trump fiton zgjedhjet e 5 nëntorit 2024!

Në shtesë, për të mbetur i ndershëm me lexuesin dhe mijëra ndjekësit (përfshi respektin ndaj kritikëve), mund të konfirmoj se edhe si autori i kësaj analize, me gjithë përpjekjen e sforcuar për ta parë si i paanshëm këtë Platformë (Trump-2) (kujtoj se kam patur privilegjin të jem pjesëmarrës në ceremoninë e presidentit “Trump-1”, Janar 2017), nuk mund të mohoj konsideratën e lartë për qasjen e fortë konservatore, kurajën shtetare, vendosmërinë shembullore të Presidentit Trump si dhe shpresën se “Trump-2” do t’ia dalë jo vetëm për SHBA-të, në përballjen me shtetin e kapur nga establishmenti i nëndheshëm (pa-votuar), interesat e filantropistëve, korrupsioni, demokracia burokratike, etj.

Përtej analizës në tërësi, po paraqes edhe “tre mesazhe strategjike” që mund të nxjerrim nga Projekti “Trump/2”, në raport me Rajonin, Kosovën, interesat kombëtare si dhe ardhmërinë Euroatlantike të RSH:

Duke përsëritur mirënjohjen për mbështetjen vendimtare që SHBA i ka dhënë kombit për: njohjen e pavarësisë 112 vjet më parë; çlirimin e Kosovës para 25 vitesh; anëtarësimin e RSH në NATO në 2009, etj., po ashtu do të mbetet e skalitur në memorien e historisë sonë kombëtare edhe “Marrëveshja Trump - 2020”, nënshkruar nga dy vendet sovraane (Kosovë-Serbi) në dhomën ovale, pra nën përkujdesjen personale të ish-Presidentit Trump: “paketë me investime strategjike, autostrada e paqes Beograd-Prishtinë; Port rajonal në ujërat e thella të Adriatikut si dhe “qershia mbi tortë”, njohja nga Izraeli e Kosovës, etj.”. Thënë këto, mbetem besimplotë që kjo marrëveshje deri te njohja e Kosovës edhe nga Serbia, do të imponohet edhe nga “Trump-2”, përkundër riciklimit të oscilacioneve të Millosheviçit dhe të tjerë mëndje-ndryshkur jo vetëm në Beograd.

“

PROJEKT-PLATFORMA 2025 (920 FAQE), PËRMBAN: “NJË AXHENDË QEVERISËSE, JO VETËM NGA JANARI I 2025, POR PËR TË ARDHMEN E SHBA-SË”. NDËRSA EDHE VETË HARTUESIT E PLATFORMËS, KONFIROJNË SE SYNIMI KRYESOR I TRUMP-2025, ËSHTË PROMOVIMI I NJË PAKETE POLITIKASH TË DJATHTA PËR TË ÇLIRUAR SHBA-TË NGA KAPJA E MEKANIZMAVE TË SHTETIT, PRA NGA INTERESAT E AKTORËVE TË NËNDHESHËM (PA VOTUAR), BUOKRACIA ME KOLLARE DEMOKRATIKE, KORRUPSIONI, FILANTROPISTËT, ETJ. ME FJALË TË TJERA PËR TA Ç’ BUNKERIZUAR, Ç’ BUOKRATIZUAR, REFORMUAR, MODERNIZUAR DHE FORCUAR PUSHTETIN EKZEKUTIV, OSE QEVERINË FEDERALE TË SHBA-VE, DUKE E “RIKTHYER PËRSËRI AMERIKËN NË NJË SUPERFUQI TË PAMPOSHTUR DHE PAKONKURRUESHME EDHE PËR SHEKUJT QË VIJNË”.

“

NDËRSA “NEW YORK TIMES” E KONSIDERON: “NJË PROJEKT RADIKAL TË POLITIKËS KONSERVATORE”, CNN PARALAJMËRON SE AUTORËT, RRETH 140 PERSONALITETE QË KANË SHËRBYER EDHE NË ADMINISTRATËN TRUMP-1: “PRITET TË MARRIN POZICIONE KYÇE EDHE NË ADMINISTRATËN E TRUMP-2. GJITHSESI Z. TRUMP E KA MOHUAR TË KETË LIDHJE TË DREJTPËRDREJTË ME KËTË PROJEKT. KËSHTU, MË 5 KORRIK 2024, NË PLATFORMËN E TIJ “TRUTH” (E VËRTETA) KA KONFIROUAR: “UNË NUK DI ASGJË PËR PROJEKTIN 2025, NUK E KAM AS IDENË KUSH QËNDRON MBAS TIJ”.

KOLONEL (R) SALI ONUZI

PEPE KANTOZI (1926-1998) ose ‘njeriu kompjuter’ i Ministrisë së Mbrojtjes (ndarë nga jeta 25 vite më parë).

Ishte zëvendës drejtor i personelit në Ministri. Emri i tij ishte bërë i njohur në Ushtri jo veç nga koha e gjatë që punonte aty, po mbi të gjitha për kujtesën e tij. Dukej sikur ky njeri e kishte kompjuterizuar arkivin e Drejtorisë së Personelit dhe, sapo i kërkohej një dosje, ai në çast jo vetëm e gjente menjëherë atë, por dinte përmendësh të dhënat kryesore të saj dhe ishte shumë objektiv në gjykimet e veta.

Edhe mua më kish ndodhur kur isha student të kisha dëgjuar për të famshmin Pepe Kantozi. Madje aty në zyrat e Ministrisë ma kishin treguar shokët dhe e kisha parë me kërshtëri. Me ngjallte admirim figura e tij.

Pepe Katozi ishte hebre. I lindur në Vlorë dhe i rritur në Shqipëri, ku kishte familjen e tij. Kishte marrë pjesë në LANÇ dhe ish bërë oficer e komunist. (Të mos harrojmë se hebrenjtë janë nga njerëzit më të shquar të doktrinës dhe të praktikës social-demokrate e komuniste në Gjermani, Poloni e Rusi, kujtoni Marks, Trocki, Zinoviev, Kamenjev etj.

E kam takuar për herë të parë në vitin 1995, kur ai kish ardhur në Shqipëri për t’u çmallur me shokët dhe me atë rast do të tërhiqte edhe librezën e Veteranit të LANÇ-it. Sapo më njoftuan se kishte ardhur te postblloku, dola dhe e takova. Iu prezantova se unë isha personi me të cilin kishte punë (drejtor i Departamentit të Veteranëve të Luftës) dhe e ftova për një kafe në kafenetë e shumta, që aso kohe kishin mbire kudo para Ministrisë e pas saj.

I shpreha kënaqësinë time që po e takoja këtë njeri të rrallë. I thashë se ai ishte bërë si një legjende intelektuale në ushtri dhe emri i tij përmendej kudo me respekt. Pepja dëgjonte me vëmendje dhe fytyra i qeshte.

Pastaj e mori fjalën Pepe Kantozi me një shqipe (labërishte) të shkëlqyer. Më foli për jetën e re që kishin nisur në Izrael, në Tel-Aviv dhe për kushtet që u kishte krijuar shteti. “Po ne sado që kemi shkruar në vendin e origjinës, shqiptarë jemi e do të mbetemi deri sa të kemi frymë. Brezave do t’ua lëmë amanet Shqipërinë. Mblidhemi bashkë si komunitet e si shokë dhe kujtojmë Shqipërinë tonë të dashur”, u shpreh ai. Më foli për shumë aspekte, por po theksoj atë që edhe ai më përforcoi disa herë (madje me shembuj konkretë) se kishte pasur fat që kishte lindur, ishte rritur, edukuar e punuar në Shqipëri, në këtë vend kaq të bukur, me një popull të mrekullueshëm. “Shqipëria na ka pajisur jo vetëm me një ndjenjë dashurie për këtë vend e këtë popull, por edhe me një botëkuptim të përparuar, të cilin ne e çmojmë edhe më shumë tani që jemi në Izrael dhe kemi kontakte edhe me komunitete të tjera hebrenjsh në lagje, qytet e kudo. Hebrenjtë e Shqipërisë dallojnë kudo dhe mendjen e zemrën i kanë këtu. Nuk shkoj shumë kohë dhe mora vesh ndarjen e tij nga jeta në moshën 71- vjeçare.

PEPE BIRO KANTOZI, nekrologji (1926-1998)

Para disa ditësh ndërroi jetë në Izrael, në moshën 71-vjeçare Pepe Biro Kantozi. Familja Kantozi erdhi në Shqipëri nga Greqia më 1890 dhe u vendos në Berat e më pas në Vlorë. Aty lindi edhe Pepja në vitin 1926. Vitet e pushtimit fashist të Shqipërisë u bënë të rënda edhe për izraelitët. Prandaj edhe familja Kantozi, si shumë të tjera, u lidh me Lëvizjen Antifashiste Nacionalçlirimtare. Pepja u inkuadrua edhe në radhët e Ushtrisë NÇ, ku u shqua për zgjuarsin, vendosmërinë e trimërinë. Nga radhët e Ushtrisë, Ai nuk u shkëput deri sa doli në pension në vitin 1986. Për një kohë të gjatë shërbeu në Ministrinë e Mbrojtjes Popullore, zëvendës drejtor për

PEPE KANTOZI, ose ‘njeriu kompjuter’ i Ministrisë së Mbrojtjes

kuadrin, detyrë të cilën e përmbushi me përkushtim, ndershmëri dhe në mënyrë shembullore. Me vdekjen e Pepes familja humbi njeriun e vet të dashur kurse shokët humbën një nga shokët më të mirë dhe të dashur. Pepja ishte njeri i zgjuar, i dashur, i ndërgjegjshëm dhe më një zemër të madhe humane. Edhe pse u largua nga Shqipëria më 1991, Ai nuk e harroi kurrë vendin ku u lind, u rrit dhe u formula si kuadër. Nuk harroi

popullin shqiptar dhe shokët. Ai u shkruante atyre vazhdimisht me respekt, dashuri e përmallim. Ai ishte gjithnjë pranë nesh me mendje e zemër. Të tillë do ta kujtojnë e nderojnë për jetë shokët e tij. Për merita në luftë dhe në punë ai ishte dekoruar me urdhra e medalje të ndryshme, madje ish pranuar edhe në radhët e Partisë Komuniste shqiptare.

Komiteti Kombëtar i Veteranëve

Memo Bejko, Heroi që shkroi pavdekësinë

2 gusht 1949 - 75 vjet më parë Memo Nexhipi - Hero i Popullit
Memo Nexhip Bejko lindi në vitin 1926 në fshatin Dukaj të Tepelenës, në një familje me tradita të hershme atdhetare dhe i edukuar nga i ati për t'u bërë një luftëtar trim për çlirimin e vendit. Babai i tij, patrioti dhe luftëtar i Nexhip Bejko, kishte marrë pjesë në luftën kundër andartëve grekë, në vitin 1943-1944 dhe në luftën e Vlorës 1920, kundër pushtuesve italianë. Memo, që nga viti 1943 përqafoi idetë e LANÇ-it dhe mori pjesë aktive në Çetën Territoriale të Tepelenës. Me krijimin e Batalionit Partizan "Baba Abaz" rreshtohet në radhët e tij me armë në dorë dhe mori pjesë aktivë në të gjitha luftimet që zhvilloi ky formacion i lavdishëm partizan. Më pas kaloi partizan në radhët e Brigadës II Sulmuese.

Më 2 gusht 1949, forcat ushtarake greke nisën sulmin ushtarak, duke goditur me murtaja dhe artileri kodrën 1309 mbi fshatin Vidohovë. Predhat ranë 300-400 m në thellësi të territorit shqiptar. Në orën 05.00 filloi sulmi i ushtrisë greke, me 70 mijë forca këmbësorie 50 avionë, 400 topa artilerie e 80 tanke të Br.5IF e Br.5 2F të DIF. Sulmi i tyre ndeshi në mbrojtjen e rojeve të kufirit shqiptar, të cilët nuk ishin më shumë se një togë. Luftimet vazhduan të ashpra nga kufitarët, derisa mbërritën me shpejtësi ndihmat e forcave luftarake të Divizionit 8 të Korçës me 10 mijë ushtarë dhe me 30 mijë të tjerë në gatishmëri pranë zonës së luftimeve. Lufta vazhdoi shumë e ashpër. Kodrat e Vidohovës ishin ndezur flakë. Memo Nexhipi, që drejtonte forcat tona kundër atyre të monarko-fashistëve grekë, luftonte me mitraloz në dorë dhe me trimëri të

rrallë në ballë të sulmit. Kjo betejë zgjati nga 2 deri më 15 gusht 1949. Monarko-fashistët grekë gjatë luftimeve lanë 300 të vrarë, 500 të plagosur e 270 robër, duke u tërhequr me turp. Në këto luftime të ashpra, nga pala shqiptare ranë heroikisht në fushën e nderit 29 ushtarakë dhe u plagosën 127 të tjerë. Mbetën të pavdekshëm në Altarin e Lirisë, "Heroi i Popullit" Memo Nexhipi, oficerët Ferit Bregasi e Novrus Danaj, ushtarët Tafil Ferhati, Shyqyri Avdiu, Ibrahim Fetahu, Jonus Hajdini, Muharem Veizi, Fari Totolaku, Vangjel Prifti, Mehmet Muslia, Qazim Manka, Ismail Iljazi, Sherif Pitaj, Prini Dedaj, Avdulla Hida, Estref Barjami, Sherif Acani, Rexhep Demilo, Tofik Rolli, Vasil Golemi, Shyqyri Gërmenji, Taulla Saliasi, Teki Kalemasi, Qani Rama, Selman Gjoni, Llambi Ndreko, Hasan Gjyzeli e Hasan Ramadani. Të gjithë dhanë jetën në mbrojtje të Atdheut.

Në këtë 75-vjetor të rënies së tyre, i kujtojmë me nderim të thellë, duke u përlur përpara veprës tyre të pavdekshme dhe të lavdishme

Zgjim Telhai (Anëtar i Komitetit të OVP-së, Bashkia Tepelenë)

"Kozma Nushi, yll mbi yje/ vetëm qiellin mban mbi krye!"

Midis 133 luftëtarëve nga trevat shqiptare që gjetën vdekjen në kampin famëkeq të Mathauzenit, ishte edhe trimi dhe intelektual i Kozma Nushi, "Hero i Popullit", me numër matrikulli 100210. Më 23 janar 1945, ra në agoni nga torturat mizore të nazistëve dhe ashtu gjysmë të vdekur ia dogjën trupin në krematoriumin e Kampit. Ky kamp përbindësh ishte i fundit që u çlirua nga aleatët amerikanë, më 5 maj 1945, dhe krerët nazistë të tij dhanë llogari për krimet e bëra. Kozma Nushi lindi në Vuno të Himarës më 15 qershor të vitit 1909 dhe, bashkë me të vëllanë Gogon, kanë qenë emigrantë ekonomikë në Lion të Francës, ku atje ai u rrit me frymën e një intelektual perëndimor. Në periudhën e viteve 1934-38, Kozma Nushi, së bashku me vëllain e tij, Gogon dhe një sërë elementësh të tjerë me pikëpamje revolucionare, si Halim Xhelo, Ali Kelmendi, Kahreman Ylli, Qamil Çela, u inkadruan në PK Franceze dhe u rreshtuan të parët në lëvizjen antifashiste, ku frymën revolucionare të saj do ta sillnin më vonë në Tiranë. Shtëpia e tij në Desinë të Francës u bë bujtina e dhjetëra shqiptarëve dhe shërbeu si një klub për politikanët e mërguar dhe intelektualët e rinj shqiptarë, të cilët më vonë u bënë drejtues të lartë të Luftës ANÇ. Pas pushtimit të Shqipërisë nga Italia, familja Nushi vendosi të kthehet në Shqipëri dhe vendoset me banim aty pranë Urës së Dytë të Lanës, në Tiranë dhe u përfshi menjëherë në Lëvizjen Antifashiste.

Për aktivitetin e tij revolucionar, u arrestua nga nazistët gjermanë dhe e internuan në kampin e përqendrimit në Mathauzen, ku pas një rezistence komuniste dhe bindje të patundur për të ardhmen e LANÇ-it, në vitin 1944 nazistët e torturuan deri vdekje. Kur ishin në Francë, babai i tij, Sokrati hapi atje një kafene luksoze dhe aty punësoi të birin, Kozmain, me synimin që t'i linte më pas trashëgiminë e biznesit. Por Kozmai nuk ishte pasionant i tregtisë, por i përkushtuar ndaj ideve revolucionare, lexues pasionant i librave dhe intelektual i papërkulur. Duke parë pasionin dhe prirjen e të birit, i ati e dërgoi Kozma Nushin në Liceun e Nicës, në një nga institutet më të mira arsimore të vendit, ku ai mësoi e rrënjosi në ndërgjegjen e tij njohuri të sakta për historinë e Revolucionit francez, Napoleonin, si dhe bëri pjesë të botëkuptimit të tij krijimtarinë e kolosëve francezë të politikës, artit e filozofisë. Kështu i lindi pasioni, jo vetëm për politikën, por edhe frymëzimin për t'u marrë me krijimtari artistike. Që në moshën 14 vjeç ai filloi të bëjë ndonjë poezi dhe të mblidhte këngët e krijimtarinë e gurrës popullore të zonës së tij. Dalëngadalë ai përvetësonte edhe idetë komuniste dhe nisi të kuptojë, se kishte ardhur koha që ashtu si në gjithë Europën e civilizuar, edhe në Shqipëri të luftohej për një botë të re. Pasi u

vendos në Tiranë, shtëpia e tij u shndërrua në një bazë të rëndësishme ilegale, ku gjenin strehë partizanë e drejtues të Luftës, shkrimtarë dhe gazetarë të shtypit ilegal nga e gjithë Shqipëria. Kozma Nushi u bë një nga eksponentët kryesorë politikë të lëvizjes politike për themelimin e PKSH-së, së bashku me një nga miqtë e tij të ngushtë, Qemal Stafa. Ai shpesh këshillohej edhe me shokun tjetër, Zaho Koka, një nga trimat më të vendosur të Vunoit, heroit që më shumë u bë i njohur për shkak të një historie të kurdisur dashurie me Ramize

Gjebrenë, sesa për heroizmin e tij luftarak. Kozma Nushi nuk ishte vetëm intelektual me vizion perëndimor, por edhe një aktivist i sakrificës dhe krijues me ndjenjë të lartë patriotike. Ndoshta pak e dinë, se vargjet elegjike të këngës që i kushtohet vrasjes së Qemal Stafës: "Brenda në Tiranë/afër një spitali/ u vra Qemal Stafa/ një trim nga të malit", janë krijim i dhimbshëm i shokut dhe mikut të tij të ngushtë, Kozma Nushi.

Pas një aktiviteti të dendur revolucionar, në nëntor 1943, Kozma Nushi arrestohet së bashku me shokun e tij Telat Noga në Durrës dhe të dy i dërgojnë më pas në burgun e Tiranës. Pas një muaj, në dhjetor të vitit 1943, e internojnë bashkë me një grup të rinjsh revolucionarë për në Zemun të Beogradit. Nga këtu, më 16 shtator të vitit 1944 Kozma Nushin nazistët e hipin në njërin nga trenat e vdekjes dhe e nisin drejt kampit shfarosës të Mathauzenit. Më 23 janar 1945, "djaloshi nga Vunoit", siç firmoste në Kamp, me numër matrikulli 100210, e torturuan gjer në agoni dhe trupi i tij u zhduk. Nuk iu gjetën dot eshtrat, pasi trupin e tij e dogjën të gjysmë-gjallë në krematoriumin e Kampit. Pas Çlirimit, atdhetari Kozma Nushi nderohet me titullin "Hero i Popullit" dhe disa institucione shtetërore u pagëzuan me emrin e tij. Madje, para ca vitesh në qytetin e Durrësit ngrihej edhe një bust kushtuar aktivitetit luftarak të këtij trimi, por sot nuk duket më as një shenjë e tij. Ashtu si nuk iu gjetën eshtrat në Mathauzen, edhe mendësitë "demokratike" që u bënë me pushtet në vitet '90, e zhdukën këtë simbol të heroit si memoriestikë "komuniste". Megjithatë bustin më të mirë e të paasgjësueshëm nga çdo rrebesh kohe, Kozma Nushit ia ka ngritur zemra e popullit: "Kozma Nushi yll mbi yje/vetëm qiellin mban mbi krye!"

Kozma Nushi, luftëtar dhe intelektual me qasje perëndimore, ishte dhe do të mbetet simboli i kauzës së sakrificës, një simbol i Madhështisë së vetëfljimit, të trimërisë dhe guximit të pashoq dhe patriotizmit të flaktë. Shpesh herë edhe vetë shprehjet apo fjalët, kurrsesi nuk janë të mjaftueshme për të përshkruar detaje të tilla heroizmi, por ato thjesht formatojnë momente homazhi, përlulesie, mirënjohje dhe respekti për përmasat e një Heroi që tanimë i përket Panteonit të lavdishëm të Heronjve të Kombit. Imperativi madhor dhe detyrimi i ynë si bashkëkohës, konsiston në përpjekjet për të mbajtur të gjallë shembullin, heroizmin, memorien për gjithë ata bij që me gjakun dhe rininë e tyre, luftuan për Ideale të Larta, për të Drejtat, Barazinë, për Atdheun dhe prosperitetin, për integritetin territorial, duke çimentuar themelet e Lirisë. Nderim dhe lavdi heronjve që u vetëflijuan dhe ranë në betejat legjendare të mbrojtjes së Lirisë së Shenjtë.

‘Moda e shpejtë’ po e shkatërron mjedisin

Moda e shpejtë është një kontribuues i madh në degradimin e mjedisit. Sipas Programit të Mjedisit të OKB-së (UNEP), industria e modës është përgjegjëse për rreth 10% të emetimeve globale të karbonit, më shumë se emetimet e kombinuara nga të gjitha udhëtimet ndërkombëtare dhe transporti detar. Industria është gjithashtu konsumatori i dytë më i madh i ujit dhe është përgjegjëse për ndotjen e konsiderueshme të ujit, me 85% të të gjitha tekstileve që shkojnë në vendgrumbullimet e plerave çdo vit. Mbështetja e modës së shpejtë në pëlhurat sintetike të bëra nga lëndët djegëse fosile dhe cikli i shpejtë i prodhimit dhe asgjësimit i përkeqësojnë këto çështje mjedisore në çdo fazë të ciklit jetësor.

Shembja e fabrikës së veshjeve “Rana Plaza” në vitin 2013 në Bangladesh, që vrau më shumë se 1100 punëtorë tërhoqi vëmendjen globale në anën e errët të industrisë së modës së shpejtë. Ky incident tragjik nxjerr në pah kostot njerëzore dhe mjedisore të ndjekjes së vazhdueshme të tendencave të modës me veshje të lira dhe të modës. Moda e shpejtë, e cila fokusohet në prodhimin dhe konsumin e shpejtë, ka pasur një ndikim shkatërrues në planet.

Çfarë është ‘Moda e Shpejtë’?

Moda e shpejtë i referohet veshjeve të modës dhe të lira. Është krijuar për të kopjuar shpejt stilet më të fundit nga pistat e modës së lartë dhe për t'i futur ato në dyqane sa më shpejt të jetë e mundur. Ky cikël vazhdon të përsëritet, duke iu dhënë akses të vazhdueshëm në tendencat e reja me çmime të ulëta.

Fakte

- Industria e modës së shpejtë indiane po lulëzon, me vlerë 9.9 miliardë dollarë në 2023 dhe pritet të trefishohet deri në vitin 2030.

- Tregu po rritet me shpejtësi, me një ritëm mbi 16% në vit.
- Çdo vit prodhohen nga 80 deri në 150 miliardë veshje
- Rritja e të ardhurave, rritja e ndërgjegjësimit për markën dhe një popullsi e re, e vetëdijshme për modën e nxisin këtë rritje.
- Duhet një sasi e madhe uji për të prodhuar rroba - rreth 3,781 litra për vetëm një palë xhinse.
- Më shumë se 80% e konsumatorëve në qytetet kryesore të metrosë së Indisë blejnë të paktën një artikull të modës së shpejtë në muaj. Kjo dyndje e vazhdueshme e veshjeve të lira dhe të disponueshme kontribuon në kulturën e hedhjes.

- Industria mbështetet shumë të punëtorët me paga të ulëta, shpesh gra, të cilat mund të përballen me kushte kritike pune.

Një studim i kohëve të fundit nga Axhenda Globale e Modës (GFA) zbuloi se 78% e markave kanë synime për të reduktuar mbiprodhimin.

Takimi 1.5 C në vendet me të ardhura të larta të G20 do të kërkojë uljen e konsumit me 60%.

Ndikimi i ‘Modës së shpejtë’ në mjedis

Moda e shpejtë, me veshjet e saj të modës me çmime tepër të ulëta, vjen me një kosto të fshehur për mjedisin tonë. Moda e shpejtë inkurajon një kulturë të “hedhjes”, duke gjeneruar sasi të mëdha mbetjesh tekstili. Ngjyrat dhe kimikatet e përdorura në prodhimin e veshjeve ndotin lumenjtë dhe përrenjtë. Kjo dëmton jetën ujore dhe ndot burimet e ujit.

Moda e shpejtë varet nga përdorimi i gjerë i burimeve natyrore si uji, energjia dhe lëndët e para për të ushqyer ciklin e prodhimit. Kjo industri është konsumatori kryesor i ujit. Përdoret në sasi të mëdha nga kultivimi i pambukut deri te ngjyrosja e rrobave. Një bluzë e vetme pambuku mund të përdorë qindra litra ujë.

Prodhimi, transporti dhe asgjësimi i veshjeve të modës së shpejtë kontribuojnë të gjitha në emetimet e gazeve serrë. Kjo nxit ndryshimin e klimës. Miliona ton rroba të padëshiruara përfundojnë në vendgrumbullime mbeturinash çdo vit. Këto rroba marrin një kohë shumë të gjatë për t'u dekompozuar, duke gjeneruar sasi të mëdha mbeturinash.

Dominimi nga Firmat e mëdha: Disa korporata shumëkombëshe kontrollojnë tregun, duke shtrydhur bizneset më të vogla lokale. Këto korporata shpesh diktojnë paga dhe kushte të padrejta pune për punëtorët e veshjeve.

Mbikonsumimi i burimeve natyrore

Duhet shumë ujë për të prodhuar tekstil, plus tokë për të rritur pambukun dhe fibra të tjera. Për të bërë një bluzë të vetme prej pambuku, sipas vlerësimeve nevojiten 2700 litra ujë të freskët, të mjaftueshme për të plotësuar nevojat për pije të një personi për 2.5 vjet.

Sektori i tekstilit ishte burimi i tretë më i madh i degradimit të ujit dhe përdorimit të tokës në vitin 2020. Në atë vit, u deshën mesatarisht nëntë metra kub ujë, 400 metra katrorë tokë dhe 391 kilogramë (kg) lëndë të para për të siguruar rroba dhe këpucë për çdo qytetar të BE-së.

Ndotja e ujit

Prodhimi i tekstilit vlerësohet të jetë përgjegjës për rreth 20% të ndotjes globale të ujit të pastër nga produktet e ngjyrosjes dhe përfundimit.

Një ngarkesë e vetme veshjesh me rroba poliesteri mund të shkarkojë 700,000 fibra mikroplastike që mund të përfundojnë në zinxhirin ushqimor.

Shumica e mikroplastikës nga tekstilet lirohen gjatë larjeve të para. Moda e shpejtë bazohet në prodhimin masiv, çmimet e ulëta dhe vëllimet e larta të shitjeve që promovon shumë larje të para.

Larja e produkteve sintetike çon në akumulimin e më shumë se gjysmë milioni tonë mikroplastikë në fund të oqeanëve çdo vit. Përveç këtij problemi global, ndotja e gjeneruar nga prodhimi i veshjeve ka një ndikim shkatërrues në shëndetin e njerëzve

vendas, kafshëve dhe ekosistemeve ku ndodhen fabrikat.

Emetimet e gazeve serrë

Industria e modës vlerësohet të jetë përgjegjëse për 10% të emetimeve globale të karbonit – më shumë se fluturimet ndërkombëtare dhe transporti detar së bashku.

Sipas Agjencisë Evropiane të Mjedisit, blerjet e tekstilit në BE në vitin 2020 gjeneruan rreth 270 kg emetim CO2 për person. Kjo do të thotë se produktet e tekstilit të konsumuara në BE gjeneruan emetime të gazeve serrë prej 121 milion ton.

Mbetjet e tekstilit në landfille dhe nivele të ulëta riciklimi

Mënyra se si njerëzit heqin qafe rrobat e padëshiruara ka ndryshuar gjithashtu, me sendet që hidhen tutje në vend që të dhurohen. Më pak se gjysma e rrobave të përdorura mblidhen për ripërdorim ose riciklim dhe vetëm 1% e rrobave të përdorura riciklohen në rroba të reja, pasi teknologjitë që do të mundësonin riciklimin e rrobave në fibra të virgjëra vetëm tani kanë filluar të shfaqen.

Zgjidhjet e mundshme

Modeli i modës së shpejtë është i lirë për kuletat tona, por i kushtueshëm për mjedisin dhe punëtorët tanë. Ja se si mund të përmirësohet situata e shkaktuar nga ‘Moda e shpejtë’:

Markat mund të kalojnë në opsione miqësore me mjedisin si pambuku organik dhe pëlhura të ricikluara. Strukturat më të vogla të prodhimit dhe opsionet e bëra me porosi mund të ndihmojnë në uljen e rrobave të tepërta që përfundojnë si mbeturina. Punëtorët e veshjeve meritojnë pagë të drejtë dhe kushte të sigurta pune. Markat duhet t'i sigurojnë të dyja. Markat duhet të bashkëpunojnë me komunitetet lokale dhe OJQ-të për të përmirësuar standardet e punës.

Konsumatorët kanë të drejtë të dinë se ku janë prodhuar rrobat e tyre dhe nga kush. Markat duhet të jenë të para në lidhje me zinxhirin e tyre të furnizimit. Markat duhet të dizajnojnë rroba që zgjasin, t'i riparojnë dhe rinovojnë ato dhe t'i riciklojnë ato në fund të ciklit të tyre të jetës.

Edukimi i konsumatorëve për ndikimin e modës së shpejtë i fuqizon ata të bëjnë zgjedhje të informuara. Markat duhet të bashkëpunojnë me qeveritë, OJQ-të dhe akademikët për të zhvilluar zgjidhje për çështjet mjedisore dhe sociale. Investimi në kërkime për materiale të qëndrueshme dhe metoda prodhimi hap rrugën për një të ardhme më të gjelbër.

Bashkëpunimi midis markave, OJQ-ve dhe qeverive mund të krijojë një industri më të përgjegjshme të modës.

A mund të kemi modë pa e shkatërruar planetin?

Moda e qëndrueshme na lejon të dukemi mirë ndërkohë që ndihemi mirë për ndikimin tonë në planet. Materialet natyrore si pambuku organik, liri dhe kërpi janë më të padëmshme për planetin. Rrobat e ricikluara i japin jetë të re rrobave të vjetra.

Investoni në veshje të punuara mirë dhe që zgjasin më shumë. Kjo redukton humbjet dhe ju kursen para në afat të gjatë. Dyqanet ‘vintage’ dhe dyqanet e cilësisë së mirë janë një thesar i gjetjeve unike. Jepini jetë të re veshjeve të parapëlqyera.

Kërkoni marka të përkushtuara ndaj prodhimit etik dhe praktikave eko-miqësore. Përqendrohuni në ndërtimin e një gardërobe të gjithanshme që përmban pjesë të përzetshme që do t'i doni për vite me radhë.

Teknologjia e parë në botë e kontrollit të mendjes

Një pajisje kontrolli e mendjes në distancë, “me rreze të gjatë” dhe “vëllim të madh” është zbuluar në Korenë e Jugut - me plane për të përdorur teknologjinë për procedurat mjekësore “jo invazive”.

Studiuesit me Institutin Korean për Shkencën Bazë (IBS) zhvilluan harduerin, i cili manipulon trurin nga një distancë duke përdorur fusha magnetike dhe testuan teknologjinë duke nxitur instinktet e “nënës” në subjektet e tyre të testimit femra: minjtë.

Në një test tjetër, ata ekspozuan një grup testimi të minjve laboratorikë ndaj fushave magnetike të krijuara për të reduktuar oreksin, duke çuar në një humbje prej 10 për qind të peshës trupore, ose rreth 4.3 gram.

“Kjo është teknologjia e parë në botë që kontrollon lirshëm rajone specifike të trurit, duke përdorur fusha magnetike”, sipas profesorit të kimisë dhe nanomjekësisë, i cili ndihmoi në kryesimin e përpjekjes së re.

Studiuesi, Dr. Cheon Jinwoo, drejtor i Qendrës IBS për Nanomedicine të Koresë së Jugut tha se ai pret që pajisja e re të përdoret për një sërë aplikacionesh të kujdesit shëndetësor, ku ai tha se ishte shumë i nevojshëm.

“Ne presim që ai të përdoret gjerësisht në kërkime për të kuptuar funksionet e trurit, rrjetet nervore artificiale të sofistikuara, teknologjitë e ndërfaqes tru-kompjuter të dyanshëm dhe trajtime të reja për çrregullimet neurologjike”, - tha Dr. Cheon.

Por pavarësisht cilësisë së fantashkencës së kontrollit të mendjes në distancë, ekspertët e shëndetit vunë në dukje se fushat magnetike janë përdorur me sukses në imazhet mjekësore për dekada.

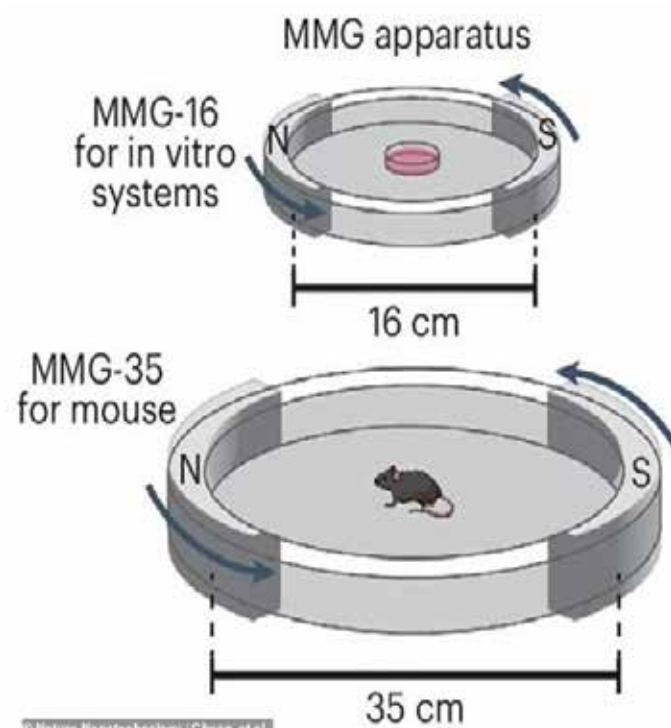
“Koncepti i përdorimit të fushave magnetike për të manipuluar sistemet biologjike është tashmë i vendosur mirë”, - shkroi Dr Felix Leroy, një shkencëtar i lartë në Institutin e Neuroshkencave të Spanjës, në një shkrim që shoqëroi studimin e ri në Nanoteknologjinë e Natyrës.

“Është aplikuar në fusha të ndryshme, - vuri në dukje ai, - imazhe rezonancë magnetike [MRI], stimulim magnetik transkranial dhe hipertermi magnetike për trajtimin e kancerit”.

Risia e shtuar nga ekipi IBS i Koresë së Jugut ishte fabrikimi gjenetik i nanomaterialeve të specializuara, roli i të cilëve brenda neuroneve në tru mund të akordohej nga larg nëpërmjet fushave magnetike të zgjedhura me kujdes.

Teknika, e quajtur zyrtarisht gjenetika magneto-mekanike (MMG), udhëhoqi Dr. Cheon dhe kolegët e tij tekta zhvillonin teknologjinë e tyre të modulimit të trurit.

Në studimin e ri, të publikuar këtë korrik në “Nature Nanotechnology”, ekipi e quajti shpikjen e tyre Nano-MIND, për “Nano-Magnetogenetic Interface for NeuroDynamics”.

© Nature Nanotechnology / Cheon, et al

Dr. Cheon Jinwoo, drejtor i Qendrës IBS të Koresë së Jugut për Nanomedicine, tha se ai pret që pajisja e re të përdoret për një sërë aplikacionesh të kujdesit shëndetësor aty ku është shumë e nevojshme. Mbi një diagram të pajisjes magnetike në të cilën minjtë e laboratorit të studimit kontrolloheshin në distancë.

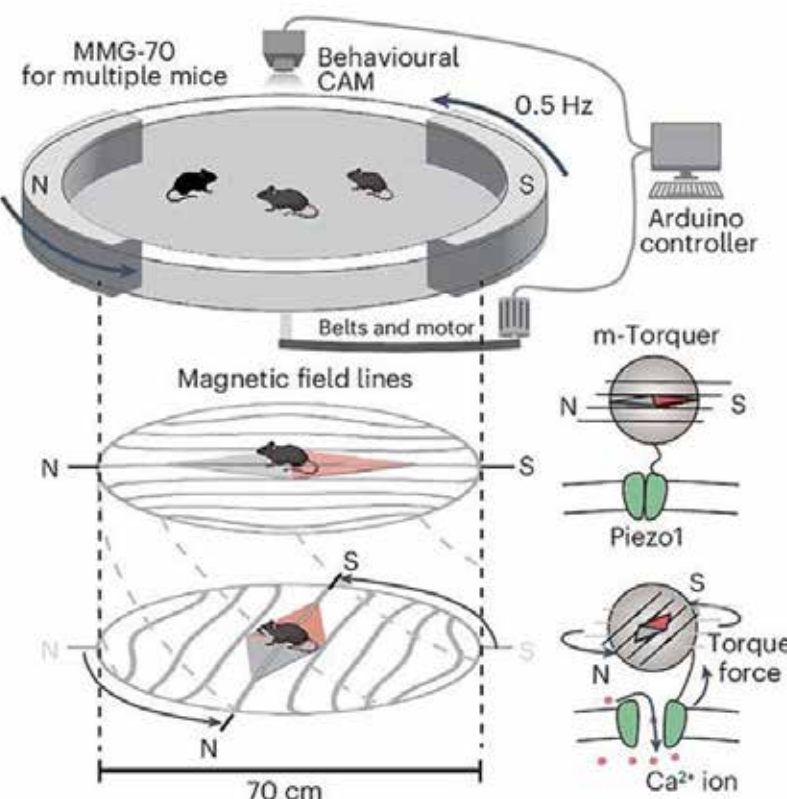

Një pajisje e kontrollit të mendjes në distancë është zbuluar në Korenë e Jugut - me plane për të përdorur teknologjinë për procedurat mjekësore “jo invazive”. Në një test, studiuesit ekspozuan minjtë e laboratorit ndaj fushave magnetike të krijuara për të reduktuar oreksin, duke çuar në një humbje prej 10 për qind të peshës trupore (4.3 gram).

Në testin e grupit për instinktet e nënës, stimulimi magnetik i disa minjve femra laboratorike i inkurajoi ato që të lokalizojnë dhe mbledhin “këlyshët” e tyre të humbur më shpejt në një kurs si labirint. Minjtë femra të stimuluar filluan t’u afroreshin të vegjëlvë më shpejt - mesatarisht 16 sekonda më shpejt

disa molekula dhe atome të hyjnë në kohë dhe ritme të caktuara.

Në testin e grupit të “instinkteve të nënës”, stimulimi MMG i disa minjve femra laboratorike i inkurajoi ato të lokalizojnë dhe mbledhin “këlyshët” e tyre të humbur më shpejt në një kurs si labirint.

“Minjtë femra të stimuluar nga Nano-MIND filluan t’u afroreshin këlyshëve më shpejt - mesatarisht 16 sekonda më shpejt - dhe i morën shpejt të tre të vegjlit në të gjitha sprovat”, - shkruan studiuesit.

Ekipi kreu gjithashtu një eksperiment dy-javor me grupin e kontrollit dhe minjtë e grupit eksperimental se si këto kafshë të modifikuara gjenetiki do të reagonin ndaj impulseve magnetike Nano-MIND, duke i inkurajuar ata të hanë më shumë ose të hanë më pak.

Teknologjia u tregua e aftë për të inkurajuar minjtë të hanë tepër dhe të hanë më pak, pra të kontrollojnë sasinë e të ngrënit.

Në eksperimentin në të cilin sinjali MMG inkurajoi minjtë për të ngrënë, pesha e tyre trupore u rrit mesatarisht me rreth 7.5 gram, që do të thotë afërsisht një rritje prej 18 për qind në peshën e trupit.

Impulsi magnetik i agjërimit bëri që minjtë të humbnin më pak (10 për qind humbje të peshës trupore ose rreth 4.3 gram), por në mënyrë të konsiderueshme nuk i ngadalësoi minjtë apo pengoi aftësinë e tyre për të lëvizur.

“Ushqyerja e reduktuar nuk ndikoi në lëvizjen e tyre”, - shkruan ata, duke nënkuptuar se efekti ishte thjesht në oreks dhe ndryshe nuk pengonte aftësinë e minjve për të vepruar.

Teknologjia, shkroi Dr. Cheon dhe ekipi i tij, do të gjejë përdorimin e saj më të menjëhershëm për të ndihmuar studiuesit e shëndetit të kuptojnë se cilat pjesë të trurit dhe pjesa tjetër e sistemit neurologjik janë përgjegjëse për cilat gjendje shpirtërore dhe sjellje të tjera.

Por në artikullin e tij të opinionit mbi inovacionin Nano-MIND dhe aspektin e tij të zëvendësimit të gjeneve, Dr. Leroy në Spanjë paralajmëroi që të mos nxitohemi shumë shpejt për testimin njerëzor.

“Duhet studime të mëtejshme për të vlerësuar efektet e mundshme kumulative, duke përfshirë neuropshtatjen ose neurotoksicitetin”, - këshilloi Dr. Leroy.

Shkencëtarët projektuan minj të veçantë për eksperimentet e tyre, duke përdorur një teknikë të zëvendësimit të gjeneve të njohur nga studiuesit si rikombinimi Cre-Lox.

Këta minj laboratorikë të inxhinieruar gjenetiki zhvilluan “kanale jonike” më të ndjeshme magnetike, të cilat veprojnë si porta në neuronet e tyre, ose qelizat e sistemit nervor, duke lejuar

NATO, projekt për të ridrejtuar internetin në hapësirë në rast të ndërprerjes së infrastrukturës kritike

Një iniciativë e re e financuar nga NATO synon ta bëjë internetin më pak të prekshëm ndaj ndërprerjeve, duke ndryshuar rrjedhën e informacionit në hapësirë në rast se kabllo të nënujore sulmohen ose shpëputen aksidentalisht. Projekti prej 2.5 milionë dollarësh, i nisur më 31 korrik 2024, u financua pjesërisht nga programi i NATO-s “Shkenca për Paqe dhe Siguri” (SPS).

“Nëpërmjet këtij projekti të mbështetur nga SPS, NATO po bashkon aleatët, institucionet e shquara duke përfshirë “Cornell”, “John Hopkins Bifrost”, dhe Universitetet Suedeze të Mbrojtjes dhe Institutin Federal Zviceran të Teknologjisë si dhe kompanitë e telekomunikacionit për të adresuar nevojën urgjente për një infrastrukturë më elastike të internetit në mbarë botën”, - tha Dr. Eyup Turmus, Këshilltar i SPS dhe Menaxher i Programit në NATO.

Projekti synon të prodhojë një prototip pune brenda dy viteve, me një demonstrim të planifikuar në Institutin e Teknologjisë Blekinge, një Përshpejtues i Inovacionit të Mbrojtjes së NATO-s për Qendrën Kërkimore Detare të Atlantikut të Veriut (DIANA) në Suedi. Konsorciumi Hybrid Space/Nëndetëse Siguron Infosec of Telecommunications (HEIST) që drejton projektin synon të zhvillojë një rrjet hibrid që kombinon kabllo të nëndetëse dhe komunikimet satelitore për të siguruar një rrjedhë të vazhdueshme të të dhënave. Ai do të bashkojë teknologjitë ekzistuese, do të adresojë sfidat ligjore dhe juridiksionale dhe do të nxisë bashkëpunimin ndërkombëtar midis aleatëve dhe partnerëve të NATO-s, duke përfshirë SHBA-në, Islandën, Suedinë dhe Zvicrën.

Programi Shkencë për Paqe dhe Siguri

Programi Shkencë për Paqe dhe Siguri (SPS) promovon dialogun dhe bashkëpunimin praktik midis vendeve anëtare të NATO-s dhe vendeve partnere, bazuar në kërkimin shkencor, inovacionin teknologjik dhe shkëmbimin e njohurive. Programi SPS ofron financim, këshilla ekspertësh dhe mbështetje për aktivitete të përshtatura, të lidhura me sigurinë civile, që u

vështira për t'u vendosur. Ai i mundëson NATO-s të përfshihet në mënyrë aktive në rajone të tilla, duke shërbyer shpesh si lidhja e parë konkrete midis NATO-s dhe partnerëve të rinj.

Aktivitetet e SPS

Iniciativat kryesore të SPS mbështesin objektivat strategjike të NATO-s dhe kontribuojnë në disa nga nismat kryesore të partneritetit të NATO-s. Në veçanti, aktivitetet e SPS-së janë një komponent integral i përpjekjeve të NATO-s për të projektuar stabilitetin dhe për të forcuar sigurinë edhe përtej Aleancës, dhe janë në përputhje me udhëzimet dhe prioritetet e përkrahura gjatë samiteve të NATO-s dhe takimeve ministrore.

Në përgjigje të kërcënimeve terroriste, Programi SPS po mbështet Konsorciumin DEXTER (Zbulimi i eksplozivëve dhe armëve të zjarrit për të luftuar terrorizmin). DEXTER është një iniciativë shumëkombëshe “nga lart-poshtë” e drejtuar nga 11 laboratorë dhe institute kërkimore nga vendet anëtare të NATO-s (Finlanda, Franca, Italia, Gjermania, Holanda) dhe vendet partnere (Ukraina, Republika e Koresë dhe Serbia). I lançuar në vitin 2019, ai synon të zhvillojë një sistem të integruar dhe të përbalueshëm të shkrirjes me sensorë të aftë për të zbuluar eksplozivët dhe armët e zjarrit në vende publike, në distancë dhe në kohë reale. Si një alternativë ndaj kërkimeve të rastësishme në lëvizjen e këmbësorëve ose menaxhimin e turmës nëpër pika

të shumta kontrolli, produkti përfundimtar i DEXTER do të lejojë identifikimin e transportuesve të armëve të zjarrit dhe eksplozivëve pa ndikuar në trafikun e pasagjerëve në skenarët e tranzitit masiv, si stacionet e metrosë, stacionet e trenit dhe aeroportet, si dhe vendet e grumbullimit masiv. Një provë njëmuje që demonstroi aplikimin e tre teknologjive të integruara DEXTER u përfundua me sukses në një stacion metroje në Romë, Itali në maj 2022.

Nëpërmjet aktiviteteve të tij inovative në fushën e teknologjisë së përparuar të lidhur me sigurinë, Programi SPS është në linjë me përpjekjet e NATO-s për të ruajtur avantazhin e saj teknologjik. Në veçanti, Programi po mbështet projektet e kërkimit dhe zhvillimit, si dhe ndarjen e njohurive në fusha të rëndësishme për diskutimet e vazhdueshme mbi teknologjitë në zhvillim dhe përçarës, të tilla si teknologjitë kuantike, autonomia, inteligjenca artificiale dhe mësimi i makinerive, si dhe bio-inxhinieria dhe përmirësimi i njeriut. Për më tepër, aktivitetet e SPS angazhojnë studiues nga vendet anëtare dhe partnere të NATO-s në aktivitete që hetojnë tema të tilla si shkenca e të dhënave, sistemet e komunikimit, sensori dhe zbulimi, materialet e avancuara dhe konvergjenca teknologjike.

Projektet e kërkimit dhe zhvillimit të mbrojtjes kibernetike të mbështetura nga SPS po bashkojnë ekspertë nga NATO dhe vendet partnere për të hetuar tema të tilla si llogaritja kuantike, teknologjia e sigurisë kibernetike dhe siguria e sistemeve kibernetike.

Në fushën e menaxhimit të krizave, Programi SPS dhe Departamenti Amerikan i Sigurisë Kombëtare, Shkencës dhe Teknologjisë mbështetën iniciativën shumëvjeçare rajonale të quajtur “Next-Generation Incident Command System (NICS)” në Ballkanin Perëndimor. Ky projekt kryesor ka zhvilluar dhe zbatuar një sistem për të lehtësuar koordinimin midis reaguesve të parë gjatë fatkeqësive natyrore dhe incidenteve të tjera, dhe ka përmirësuar menaxhimin e emergjencave civile në të gjithë Ballkanin Perëndimor. Për më tepër, Programi po kontribuon në përmirësimin e sistemit të menaxhimit të krizave të Mauritanisë me iniciativën PROMEDEUS nga lart-poshtë. Ky projekt shumëvjeçar, i nisur në korrik 2020, bazohet në arritjet e dy përpjekjeve të mëparshme të SPS që krijuan një qendër për menaxhimin e krizave në kryeqytetin Nouakchott dhe katër qendra rajonale të koordinimit operacional. PROMEDEUS synon të përmirësojë aftësitë operationale dhe të menaxhimit të emergjencave të Mauritanisë në fushat e shëndetit publik dhe mbrojtjes civile, veçanërisht përmes krijimit të një sistemi telemjekësie për urgjencat mjekësore.

Rrjeti i gjerë i ekspertëve, shkencëtarëve dhe institucioneve kërkimore të Programit SPS ndihmojnë në trajtimin e implikimeve të sigurisë të pandemisë COVID-19 nga këndvështrime të ndryshme dhe kontribuojnë në përgjigjen e NATO-s ndaj pandemisë së koronavirusit. Për shembull, në maj 2020, Programi SPS nisi një projekt të ri shkencor që synon të zhvillojë mjete për diagnostikimin e shpejtë dhe në shkallë të gjerë të COVID-19. Laboratorët kërkimorë në universitetet italiane dhe zvicerane dhe Instituti Kombëtar Italian i Shëndetit (ISS) po udhëheqin këtë nismë, duke kombinuar ekspertizën nga fushat e imunologjisë, virologjisë dhe biologjisë molekulare për të zhvilluar një brez të ri të metodave imuno-diagnostike të shpejta, të sakta dhe të ndjeshme.

Programi SPS ka mbështetur Iniciativën e NATO-s për Ndërtimin e Kapaciteteve Mbrojtëse dhe të Ndërlidhura të Sigurisë (DCB) përmes projekteve kryesore, kurseve të trajnimit dhe seminareve. Programi i është përgjigjur kërkesave të përshkruara nga autoritetet në Irak, Jordani dhe Republikën e Moldavisë dhe ka përfunduar me sukses aktivitete të përshtatura në fushat e kundërvajtjes së pajisjeve shpërthyes të improvizuara (C-IED), mbrojtjes kibernetike, sigurisë kufitare dhe grave, paqes dhe Axxhenda e sigurisë. Programi SPS po kontribuon aktualisht në paketën DCB për Tunizinë, ku tashmë ka përmirësuar kompetencat e mbrojtjes kibernetike të punonjësve në institucionet kryesore qeveritare përmes dy kurseve të avancuara të trajnimit. Në fushën e mbrojtjes kimike, biologjike, radiologjike dhe bërthamore (CBRN), Programi po forcon aftësinë e Tunizisë për t'iu përgjigjur kërcënimit të agentëve kimikë, duke zhvilluar dhe vendosur një laborator kimik të lëvizshëm me përdorim të dyfishtë.

Që nga viti 2014, në përgjigje të krizës në Ukrainë, bashkëpunimi në fushën e shkencës dhe teknologjisë civile lidhur me sigurinë është forcuar dhe që atëherë Ukraina është bërë përfutuesi më i madh i Programit SPS. Grupi i Përbashkët i Punës NATO-Ukrainë për Bashkëpunimin Shkencor dhe Mjedisor kontribuon në identifikimin e fushave prioritare për bashkëpunimin shkencor praktik në kuadrin e Programit SPS.

përgjigjen objektivave strategjike të NATO-s.

Programi SPS promovon bashkëpunimin praktik lidhur me sigurinë civile bazuar në kërkimin shkencor, inovacionin dhe shkëmbimin e njohurive. Ai lidh komunitetin shkencor me NATO-n përmes bashkëpunimit të shkencës civile që adreson sfidat e reja të sigurisë. Nëpërmjet aktiviteteve të SPS-së, civilët – duke përfshirë studiues, akademikë dhe ekspertë – luajnë një rol të rëndësishëm për të ndihmuar Aleancën të identifikojë, kuptojë dhe reagojë ndaj dobësive dhe kërcënimeve.

Programi SPS ofron mënyra unike për të angazhuar rrjete shkencëtarësh, ekspertësh dhe zyrtarësh qeveritarë nga vendet anëtare dhe partnere të NATO-s në bashkëpunim kuptimplotë, praktik me rezultate të prekshme që kontribuojnë në avancimin teknik dhe shkencor. Këto rrjete zhvillojnë dhe zbatojnë aktivitete bashkëpunuese SPS që trajtojnë sfida të tilla si mbrojtja kibernetike, kundër-terrorizmi, siguria e energjisë dhe mjedisit, si dhe mbrojtja kundër agentëve CBRNE. Iniciativat përfshijnë zhvillimin e teknologjive të avancuara të lidhura me sigurinë në fusha të tilla si kuantikë, ndjeshmëri dhe zbulim, inteligjencë artificiale dhe autonomi, si dhe trajtojnë aspektet njerëzore dhe sociale të sigurisë si zbatimi i Rezolutës 1325 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara për Gratë, Paqen. dhe Sigurinë.

Programi SPS i siguron Aleancës një kanal për komunikim joushtarak midis shkencëtarëve dhe ekspertëve të tjerë, duke përfshirë situatat ose rajonet ku forma të tjera të dialogut janë të

Më 6 gusht të vitit 1945, gjatë Luftës së Dytë Botërore është hedhur bomba e parë atomike mbi qytetin e Hiroshimës në Japoni, e cila është pasuar nga një tjetër, më 9 gusht në Nagasaki.

Bomba “Little Boy” është hedhur nga avioni B-29 “Enola Gay” i Flotës Ajrore të Shteteve të Bashkuara. Bomba me uranium, me forcën e 13 mijë TNT ka shkatërruar 70 për qind të Hiroshimës, duke krijuar nxehtësi prej 3 000 centigradësh.

Bomba atomike ka rrafshuar me tokën çdo gjë në një diametër prej 1.5 kilometrash, ndërsa ka shkaktuar 80 mijë të vdekur vetëm në fazën e parë dhe 140 mijë deri në fund të vitit 1945, nga djegiet dhe helmimet.

Nga rrezatimi kodrat përreth qytetit kanë kufizuar përhapjen e forcës shkatërruese të bombës me fuqi 22 mijë TNT, të hedhur nga një lartësi 500 metra, megjithatë rreth 70 mijë persona kanë humbur jetën në fazën e parë dhe gjysma e qytetit është shkatërruar.

Perandori i atëhershëm i Japonisë, Michinomiya Hirohito, në mesazhin e tij më 15 gusht ka deklaruar dorëzimin e vendit të tij pa kushte, duke thënë se “vazhdimi i luftës do ta shkatërronte popullin japonez”.

Hiroshima është vënë në shënjestër për shkak të bazave ushtarake, kurse Nagasaki për shkak të industrisë së rëndë. Hedhja e bombës në Nagasaki i ka dhënë fund zyrtarisht betejave që kanë vazhduar në Paqësor.

Sipas japonezëve numri i të vdekurve është gjysmë milion

Sipas shifrave zyrtare të Komitetit të Projektit Manhattan të themeluar për të zhvilluar armë bërthamore për SHBA-të, para bombardimit në Hiroshima jetonin 255.000 njerëz. Në fazë të parë në Hiroshima humbën jetën 66.000 persona dhe u plagosën 69.000 të tjerë.

Ndërsa në Nagasaki ku jetonin 195.000 njerëz humbën jetën 39.000 dhe u plagosën 25.000 të tjerë. Deri në fund të vitit numri total i të vdekurve është rritur në 135.000, ndërsa në Nagasaki 75.000. Por japonezët njoftuan se vdekja në dy qytetet është afër 500.000. Hibakusha. Të dëmtuarit nga katastrofa atomike, të njohur si “Hibakusha”, u përballën me plagë të tmerrshme. Bombat atomike përveç ndikimit shkatërrues si bombat konvencionale, zgjeruan edhe më tej diametrin e efektit si rezultat i reaksioneve të nxehtësisë dhe rrezatimit.

Këto bomba shkaktuan deformime dhe sëmundje, të cilat vështirë trajtohen përfshirë edhe kancer tek shumë njerëz. Depresioni psikologjik dhe plagët e viktimave vazhdojnë edhe në ditët e sotme.

“Little Boy”, hija e tmerrit të Luftës së Dytë Botërore

Mosha mesatare e Hibakushave ka arritur në 82 ndërsa numri i tyre zvogëlohet gjithnjë e më tepër. Ata shprehin mesazhin e tyre për heqjen dorë nga armët bërthamore çdo gusht.

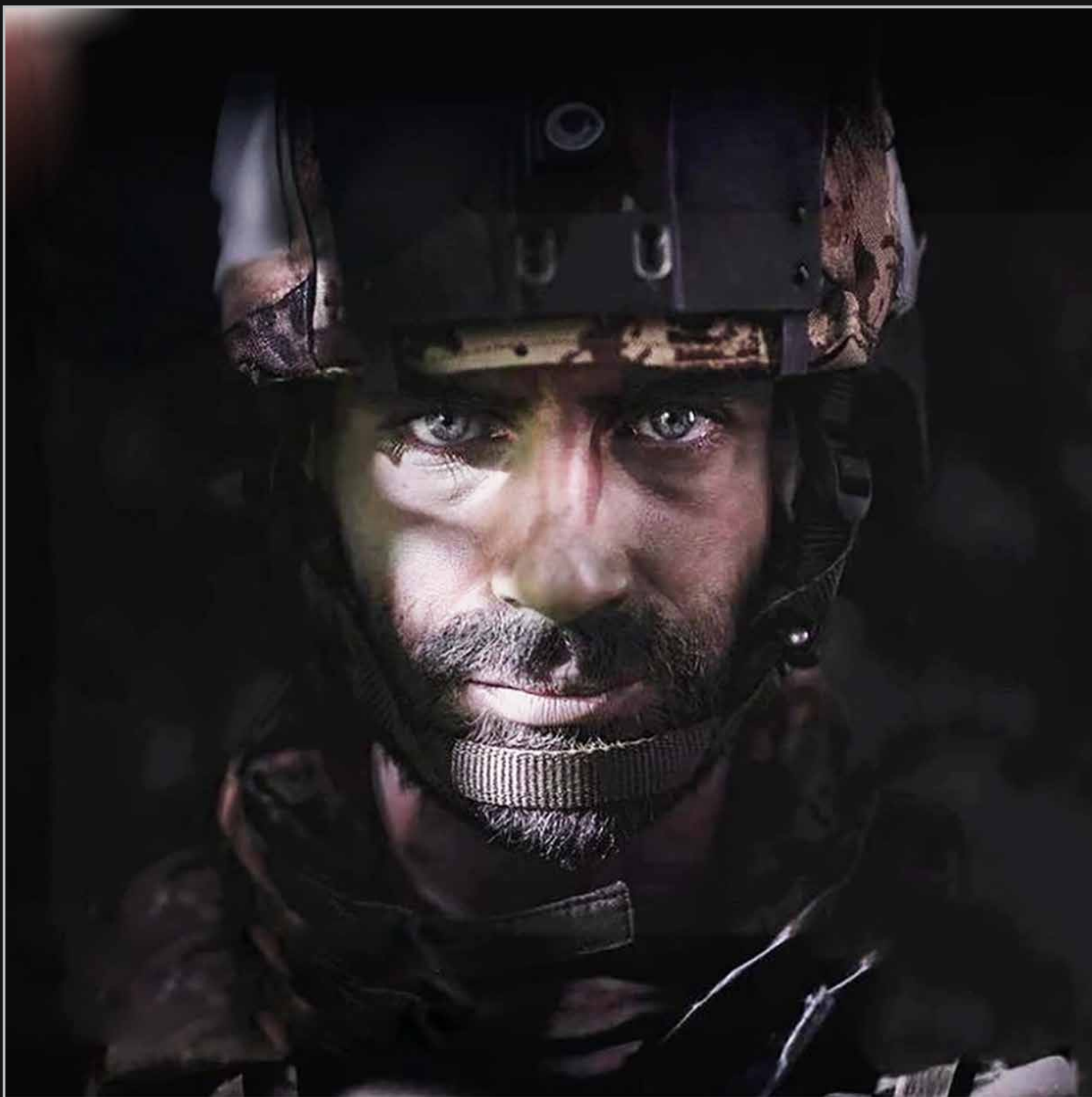
Bota nën hijen e luftës bërthamore

Krahas dorëzimit të Japonisë, bombat atomike, të cilët përbënin një pikë kthese të luftës, shkaktuan edhe transformimin e marrëdhënieve ndërkombëtare. SHBA dhe Bashkimi Sovjetik

formuluan mënyrën e montimit të bombave të fuqishme me hidrogjen në raketa balistike ndërkontinentale (ICBM), me çka hodhën hapin drejt epokës së “përdorimit të forcës ekstreme”.

Mes viteve 1960 dhe 1990, bota hyri në periudhën e “Luftës së Ftohtë” që u kaloi nën hijen e luftës bërthamore, por gjatë së cilës dy fuqitë bërthamore asnjëherë nuk morën guximin t’i hapin luftë “të drejtpërdrejtë” njëra-tjetrës.

Vijojnë regjistrimet e kandidatëve për:

Studime për Përgatitjen e Oficerit të Ri në Akademinë e Forcave të Armatosura

(Afati i dorëzimit të dokumentacionit deri më **23 gusht 2024**).

Për më shumë informacion na kontaktoni në numrin e telefonit:

+355683404896